

Søskenpar i toppidretten

Er det prestasjonsfremmende å være søskenpar på elitenivå i skiskyting?

GEIR KÅRE GAUPSETH RYKHUS

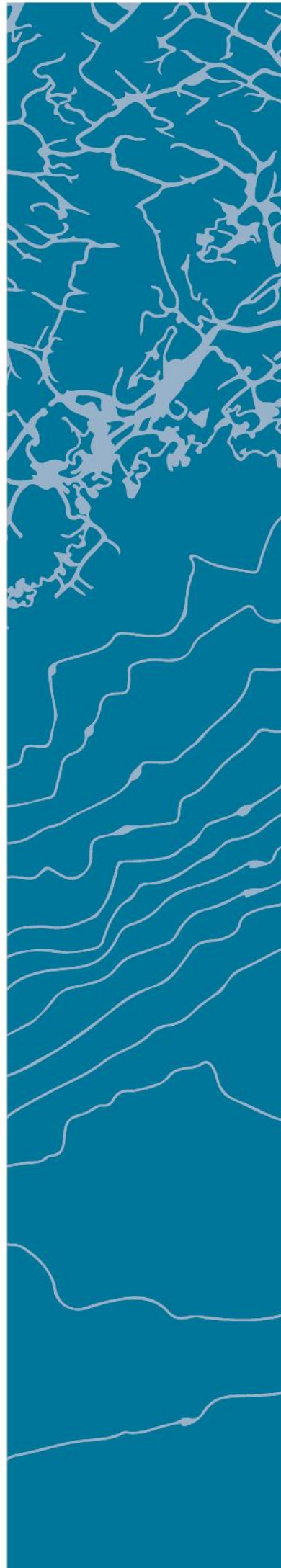
VEILEDER

Bjørn Tore Johansen

Universitetet i Agder, 2017

Fakultet for helse- og idrettsvitenskap

Institutt for idrettsvitenskap

Sammendrag

Formålet med studien var å innhente mere kunnskap om hvorvidt en søskenrelasjon kan være med på å øke sjansene for å lykkes i toppidrett.

Utvalget består av to søskenpar hvor alle fire er tidligere eliteutøvere i skiskyting med internasjonale titler på seniornivå. Samtlige har tilhørt elitelaget til Norges skiskytterforbund over en lengre tidsperiode.

Informasjonsinnhenting er gjort gjennom kvalitativ metode, det er gjennomført individuelle dybdeintervju ved hjelp av semi-strukturert intervjuguide. Analyse av intervjuene ble gjort etter fenomenologisk tilnærming. Strukturert datamateriale ble inndelt i en grunnmodell bestående tre hovedkategorier; "Søskenrelasjon", "familiestruktur" og "motivasjon".

Gjennom både deduktiv og induktiv dataanalyse tegnet det seg videre to ulike modeller, en for hvert søskenpar. For bror-søsterparet var det; "Forbilde", konkurrent", "aksept og forståelse" og "legitimert tilgang". For søsterparet var det; "Forbilde", støttespiller/venninne", "aksept og forståelse" og "legitimert tilgang".

Resultatene viste en del likheter for begge søskenparene, og den eldste beskrives som viktig i introduksjonen til skiskyting og et forbilde for den yngre tidlig i karrieren. Støtte fra foreldre gjenkjennes hos begge søskenpar som en faktor for deltagelse i idrett. Ulikt er det at søsterparet beskrives det å ha en søster som en viktig drivkraft for prestasjonsutvikling der begge drar nytte av å ha en søster å trene med og å måle seg mot. Bror-søster paret gir her en beskrivelse av den andre som lite støttende, mer i retning konkurrent.

Det finnes lite forskning på prestasjonsfremming og søskenrelasjon fra tidligere. Denne studien må ses som et begynnende arbeid innen et felt med lite tidligere empiri.

Nøkkelord: Søsken, skiskyting, eliteidrett, prestasjonsfremmende, kvalitativ tilnærming.

Abstract

The purpose of this study was to acquire more knowledge of whether the sibling relationship can increase the chances of success in elite sport.

The sample consists of two pairs of siblings where all four are former elite athletes in Biathlon and has achieved international titles at senior level. All four has been part of the national elite team of Norwegian Biathlon Association for several years.

The collection of information done using qualitative research, and the interviews has taken part individually using an in-depth, semi-structured approach. Data from the interviews were analysed through a phenomenological approach. Structured data was divided into a basic model consisting of three main categories: "Sibling relationship", "family structure" and "motivation". The qualitative data were analysed both inductively and deductively and two different models were developed, one for each pair of siblings. For the brother-sister pair; "Role model", "competitor", "acceptance and understanding" and "legitimized approach". For the sister-sister pair the model was; "Role model", "friend/supporter", "acceptance and understanding" and "legitimized approach".

The results showed several similarities for both pair of siblings, the similarity in age among the siblings, and the oldest sibling described as important for introducing the youngest sibling to Biathlon and even a role model for the youngest early in the career. For both pairs of siblings, support from the parents recognized as a contribution to participation in sport. One difference is that the sister couple describe the importance of the other sibling as powerful for performance development, and both sisters take advantage of having a sister to work out and to measure against. The brother-sister siblings describes each other as less supporting, more like a competitor.

There is little empirical research done in the past on performance development in siblings. This study should be an early work in a field with little empirical data.

Keywords: Sibling, Biathlon, elite sport, performance-enhancing, qualitative research.

Forord

Arbeidet med å skrive en masteroppgave er en tidkrevende men svært lærerik prosess. Den første og største takk går til min veileder Bjørn Tore Johansen som fra vår første samtale om tema for masteroppgaven har støttet opp og veiledet på en utrolig god måte. Alt fra han applauderte ideen om temaet søskenrelasjon i skiskyting til arbeidet med selve oppgaven har pågått fra juni 2016 og fram til nå. Takk for din åpne dør, ærlige tilbakemeldinger og evne til å motivere for å holde tidsfristene. Det å gjennomføre et masterprosjekt ved siden av full jobb medfører mange og harde prioriteringer.

En stor takk også til min kollega både på jobb og masterstudiet, Frode Fredriksen. Da vi har hatt to tema som ligger så nært opptil hverandre, din oppgave omhandler tvillinger i toppidrett, mens min omhandler søsken i toppidrett, har vi hatt fordel av å kunne bruke en del av det samme teoretiske rammeverket. Vi har jevnlig hatt gode faglig samtaler og utveksling av synspunkter.

En takk også til min familie, og i første rekke min kone, Silja, som har stått på og tatt veldig stort ansvar både i hjemmet og for våre barn i denne tiden.

Til sist en stor takk til informantene som ønsket å stille opp og som var med å gjøre denne oppgaven mulig. Deres bidrag er til syvende og sist det som gjorde det mulig å kunne skrive denne masteroppgaven.

Universitetet i Agder.

Mai 2017

Geir Kåre Gaupseth Rykhus

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	I
Abstract	II
Forord	III
1.0 Innledning	1
1.1 Egen bakgrunn	3
1.2 Mål med studien.....	3
2.0 Teori	4
2.1 Søskenrelasjon	5
2.2 Familiestruktur.....	7
2.3 Motivasjon	9
2.3.1 Selvbestemmelsesteori (SDT) og dens mikroteorier.	10
2.3.2 Målorienteringsteorien (Achievement Goal Theory).....	13
3.0 Metode	16
3.1 Kvalitativ metode.....	16
3.2 Kvalitativt intervju.....	18
3.3 Informanter	19
3.4 Gjennomføring av studien.....	20
3.5 Validitet	22
3.6 Strukturering av data.....	25
4.0 Presentasjon og vurdering av resultater	28
4.1 Forbilde.....	31
4.2 Aksept og forståelse	33
4.3 Legitimert tilgang	35
4.4 Støttespiller og venninne versus konkurrent.....	38
4.4.1 Støttespiller og venninne.....	39
4.4.2 Konkurrent	41
5.0 Oppsummerende diskusjon	45
5.1 Drøfting av resultater	45
5.2 Metodisk diskusjon.....	51
5.3 Avsluttende kommentar	54
6.0 Litteraturliste	55
7.0 Vedlegg	60

1.0 Innledning

«Ja, altså i forhold til støtte så var det kjempebra. Det var ikke alltid det var behov for masse ord, men det at du vet at det er noen som er der som forstår deg. Da er et blikk egentlig nok... det er ikke alltid det er ord som er det viktigste, men det går litt på kroppsspråk og ha en trygghet om at har du behov for hjelp så kan du få hjelp».

(Skiskytter på elitenivå og del av søskenpar)

Det er opp gjennom årene mange eksempler på søsken som på samme eller ulik tid har drevet med idrett på høyt internasjonalt nivå, i norsk sammenheng er noen av de mest kjente brødrene Alf og Frank Hansen som begge bla. tok gull i roing sammen under sommer-OL i Montreal 1976. Av andre mer kjente søskenpar som konkurrerer i samme idrett i dag har vi skiløperne Petter og Tomas Northug, begge representerte Norge på WC nivå sist vinter. Det høye antallet søsken hvor begge har oppnådd suksess på idrettsbanen gjør at det er vanskelig å ikke undersøke hvilken rolle familien spiller (Hopwood, Baker, MacMahon, & Farrow, 2012).

På verdensbasis er nok det mest kjente søskenparet tennissøstrene Serena og Venus Williams, i løpet av sin karriere så langt har de til sammen 29 individuelle Grand Slam titler, 14 Grand Slam og 3 OL gull i double, samt at Serena har ett OL gull i single (Alsher, 2016). Mens gener kan være en medvirkende årsak (Tucker & Collins, 2012), har studier funnet at økonomisk, håndgripelige og følelsesmessig støtte fra familien er viktig for å oppnå elite nivå (Hopwood et al., 2012; Côtè, 1999). Andre verdenskjente idrettssøsken er de ishockeyspillende Sedin-brødrene fra Sverige og familien Manning fra USA som spilte amerikansk fotball (Edger, 2011).

I norsk vinteridrett har vi søskenpar som har vært på høyt internasjonalt nivå i ulike idretter, innen langrenn har vi som nevnt brødrene Northug, tidligere hadde vi Tor Håkon og Geir Holte som begge var på det norske elitelaget på 1980-tallet, lengre tilbake finner vi tvillingbrødrene Jo og Gjermund Eggen som på 1960-tallet var ledende norske langrennsløpere. Innen hurtigløp på skøyter har vi Hege og Håvard Bøkko og Maren og Sverre Haugli, hvor alle har vært eller fortsatt er landslagsløpere og har representert Norge i flere mesterskap. Internasjonalt hadde vi på 1980-tallet søsknene Lisbeth og Eric Heiden fra USA. I alpinbakken hadde vi på 1970- og 1980-tallet det suksessrike brødrepåret Phil og Steve Mahre fra USA, samt søsknene Hanni, Petra og Andreas Wenzel som representerte Liechtenstein, i Norge har vi nå tre søstre Løseth som alle har deltatt i World cup samtidig. I Sochi-OL 2014 tok to av de tre søstrene Dufour-Lapointe fra Canada gull og sølv i

kulekjøring (Karen, 2014). I skiskyting har vi også er brødrepar som begge er på det norske elitelaget i dag, Tarjei Bø og Johannes Tingnes Bø. Disse to er bare ett eksempel på flere søskenpar hvor begge driver skiskyting på høyt internasjonalt nivå. Skiskyting har et høyt antall søskenpar som er eller har vært aktive på høyt internasjonalt nivå, flere eksempler fra de som er aktive nå er brødrene Fourcade fra Frankrike, tre søstre Gasparin fra Sveits, brødrene Windisch fra Italia, søskenparet Shipulin og Kuzmina fra Russland/Slovakia, søstrene Santer fra Italia og tvillingene Semerenko fra Ukraina (www.biathlon23.wordpress.com/).

Tidligere eksempler på norske søskenpar i skiskyting hvor begge var landslagsløpere på samme tid er Kåre og Kjell Hovda, Dag og Ole Einar Bjørndalen, Ann-Elen Skjelbreid og Liv Grete Skjelbreid Poiree, Lars og Tora Berger. Stian og Tiril Eckhoff har begge vært på det norske elitelag men til ulik tid. Av andre norsk søskenpar i toppidretten har vi de tre brødre Ørjan, Runar og Arild Berg som alle spilte på høyeste nivå i norsk fotball, brødrene Espen og Marius Johnsen som begge har A-landskamper for Norge i fotball. På det norske kvinnelandslaget har vi søstrene Ada og Andrine Hegerberg. I et intervju med NRK høsten 2015 uttalte de at det at de var to var en viktig faktor for at de hadde nådd et høyt nivå, de hadde funnet mye motivasjon i hverandre samtidig som de har pushet hverandre opp gjennom årene (www.nrk.no). I seiling hadde vi søskenparet Siren og Christoffer Sundby som begge deltok både i OL i Sidney 2000 og i Athen i 2004.

Hva er årsaker til at relativt sett så mange søskenpar når et høyt internasjonalt nivå i en ressurskrevende utholdenhetsidrett som skiskyting? Har søskenpåvirkningen noen betydning for at valget falt på skiskyting som idrett? Hvilken betydning har søskenpåvirkningen for utviklingen til elitenivå? Er det forskjell på påvirkningen dersom søsknene er likekjønnet eller består av både gutt og jente?

Ifølge Davis og Meyer (2008) er det på tross av medias økende søkelys på søsken i eliteidrett fortsatt lite empirisk forskning på de psykologiske sidene. Denne studien vil forsøke å avdekke hva som kan være årsaksforhold til at søsken klarer å lykkes på idrettsbanen og oppnå høyt internasjonalt nivå.

Får de hjelp og støtte fra hverandre i kraft av at de er søsken? Er denne støtten annerledes enn det man eventuelt opplever fra lagkamerater eller lagvenninner? Opplever søskenpar i toppidretten en spesiell motivasjon eller drivkraft til å investere mer og prestere bedre fordi en bror eller søster har lyktes? Er det eventuelt lettere å takle motgang eller stagnasjon når man kan dele dette med et nært familiemedlem?

1.1 Egen bakgrunn

Bakgrunnen for min interesse for søskenrelasjon i toppidrett er i første rekke min bakgrunn som trener på både internasjonalt og høyt nasjonalt nivå i skiskyting, hvor jeg i flere år tidlig på 2000-tallet var trener for Sirdal ski og hadde ansvar for løpere som tok medalje i NM og representerte Norge både i WC, EM og Europa cup. I løpet av disse årene hadde jeg tre søskenpar som var innom laget jeg hadde treneransvar for, og her ble noe av nysgjerrigheten for å finne ut mer om det kan være bakenforliggende faktorer som gjør at søskenpar opptrer relativt hyppig i en idrett som skiskyting. Under tiden som trener så jeg et stort antall utøvere som var søsken, både på det som Hopwood med flere (Hopwood et al., 2015) omtaler som ekspertnivå og det som er "non-ekspert", det vil si både på høyt internasjonalt nivå som senior og blant utøvere på nasjonalt nivå i senior eller på internasjonalt nivå i junior.

Av søskenpar som har drevet toppidrett har jeg gjennom trenerrollen fulgt søskenparet Tora og Lars Beger tett, fra jeg var klubbtrener i Dombås il fra 1995 til jeg i enkelte perioder hadde treneransvar for rekrutteringslaget til Norges skiskytterforbund, hvor Tora og Lars igjen var en del av samme lag. De siste 10 årene har jeg jobbet som lærer ved Kristiansand katedralskole Gimle, landets største idrettslinje i videregående skole. Min interesse har vært søskenrelasjonen, og spørsmålet om det kan være prestasjonsfremmende å ha et søsken som også er på høyt internasjonalt nivå i samme idrett. Jeg har også knyttet en del undring til hvordan søskenrelasjon hos toppidrettsutøvere påvirker både valg av idrett og ikke minst motivasjonen hos den enkelte.

1.2 Mål med studien

Masteroppgaven inngår som en del av et større prosjekt i regi av Universitetet i Agder som heter "Søskenpar i toppidrett". Det prosjektet har som formål å kartlegge omfanget av søskenpar i norsk toppidrett i perioden fra 1990-2015, belyse de mulige psykologiske gevinster søskenpar innenfor toppidrett erfarer at de har, samt beskrive betydningen av familiære oppvekstvilkår for prestasjonsutvikling. Denne studien har et mål om å kunne gi verdifull informasjon til dette prosjektet, hvor målet er å innhente mere kunnskap om hvorvidt en søskenrelasjon kan være med på å øke sjansene for å lykkes i toppidrett.

På bakgrunn av gjennomgått litteratur er problemstillingen knyttet til denne studien blitt; *Er det prestasjonsfremmende å være søskenpar på elitenivå i skiskyting?*

2.0 Teori

Søskenrelasjon blir sett på som en av de viktigste og lengste relasjonene mellom to mennesker (Blazo, Czech, Carson, & Dees, 2014). I de fleste tilfeller vokser de opp sammen og de beholder en mer eller mindre sterk relasjon gjennom ungdoms- og voksenårene. Med bakgrunn i varigheten på dette relasjonsforholdet har det potensiale til å være en viktig faktor for sosial påvirkning livet gjennom, da et gjennomsnittlig søskenforhold varer mellom 50 og 80 år (Horn, 2008). Den dynamiske og ikke minst komplekse rollen som søsken spiller i hverandres liv kan også påvirke deltagelse i idrett og fysisk aktivitet (Allbaugh, Bolter, & Shimon, 2016). I følge Hohepa med flere oppmuntrer søsken hverandre til fysisk aktivitet, og generelt sett er det mye likheter å finne i deres vaner innen fysisk aktivitet (Hohepa, Scragg, Schofield, Kolt, & Schaaf, 2007). Det er gjort flere studier som har sett på hvilken rolle andre personer spiller for barns deltagelse i idrett, påvirkning både fra foreldre, trenere og andre viktige personer, men påvirkningen søsken har er lite undersøkt (Horn & Horn, 2007). Når denne oppgaven tar for seg søskenrelasjon i toppidrett er det helt naturlig at området påvirkning fra søsken er en del av det som blir forsøkt å finne informasjonen gjennom studiens kvalitative intervju. Sosial påvirkning har innen idretten blitt gjenstand for mange studier, fokuset har i hovedsak gått på foreldre, trenere og andre viktige personer og langt mindre forskning finnes på hvordan søsken påvirker (Horn, 2008). I følge studien til Blazo og Smith (2016) har mange av søskenstudiene de har studert i sin oversiktsstudie ikke hatt informanter hvor begge søsknene i et søskenpar har vært med, men en inklusjonskriterie har vært at de er del av et søskenpar.

Litteratursøk ble foretatt med den hensikt å finne relevant tidligere publisert forskning innen områdene familie, søsken og søskenrelasjon generelt, men spesifikt knyttet opp mot idrett. Søk er foretatt fra juni 2016 og fram til d.d., hovedsakelig er relevante artikler funnet ved bruk av søkedatabasene Scholar Google, Oria og PubMed. Søkeordene som ble brukt var "siblings", "siblings+sports", "family+sport" "silbings+elitesport", antall treff på disse søkeordene var mange når kombinasjonen søsken/familie og sport ble benyttet, men langt færre når ordet "elite" ble inkludert. Mange av treffene på alle kombinasjonene av søkeord var lite relevante, derfor det gjort videre søk med utgangspunkt i de artiklene som ble funnet. Oversikten over antall treff med kombinasjonene; "sibling+sport", "siblings+physical activity" og "siblings elite sport" er tatt med for å vise treffbildet ved søk.

Tabell 1: Viser resultat av søkeord og treff innen forskningsområde.

Søkeord	Søkemotor	Antall treff	Relevante treff
"siblings+sport"	Scholar Google	Ca. 50 500	7
"siblings+sport"	Oria	5486	4
"siblings+physical activity"	Scholar Google	Ca. 296 000	2
"siblings+elite sport"	Scholar Google	Ca. 16 800	2
"siblings+elite sport"	Oria	704	3

2.1 Søskenrelasjon

Søskenrelasjon er en helt unik relasjon, for gjennom barne- og ungdomsårene kan søsken tilbringe mer tid sammen med sine brødre eller søstre enn med foreldre og andre personer de tilbringer tid sammen med (Horn, 2008). Forholdet mellom søsken er gjerne den lengste sammenhengende relasjonene mennesker opplever i løpet av sitt liv, og da denne relasjonen begynner alt fra fødsel innebærer den både lek, samspill av ulik art, vennskap, glede, men i perioder kan den også inneholde konflikter og uvennskap, erting og sjalusi (Lycke, 2010). Noe av det Lycke (2010) trekker fram som det unike med forholdet mellom søsken er at de tidligere enn foreldre utvikler en evne for forståelse av hverandres følelser.

I følge Davis og Mayer (2008) tyder søskenforskning på at søskenrelasjon fungerer både som en trygg og pålitelig allianse for enkeltindivider, men også som en kilde til veiledning. Eldre søsken kan gjerne opptre i rollen som ansvarsfull oppasser, lærer eller modell, i noen tilfeller også i foreldrerollen dersom foreldre er fraværende (Furman, & Buhrmester, 1985). Under VM i skiskyting 2015 uttalte gullvinner på sprinten, Johannes Thingnes Bø at hans eldre bror Tarjei hadde vært hans ledestjerne og at han tilskrev sin storebror mye ære for suksessen (Holden & Magnussen, 2015). I studien til Gilberg og Breivik (1999) mener flere av de intervjuede norske eliteutøverne at de har hatt fordel av å være yngst blant søsken. På den annen side kan yngre søsken opptre som støttespiller og en fortrolig for den eldste også (Lycke, 2010). Dette underbygger den helt unike og mangesidige søskenrelasjonen (Davis & Mayer, 2008). Etter båndene foreldre og barn er de følelsesmessige båndene mellom søsken de sterkeste vi har (Furman & Buhrmester, 1985). Andre forskere som Cicirelli (2013) trekker fram at forholdet mellom søsken er mer

likeverdig fordi forskjellen i innflytelse mellom søsken har mindre variasjon, sammenlignet med slik det gjerne er i relasjonen mellom foreldre og barn eller i forholdet til andre viktige personer i den enkeltes liv (Horn, 2008; Whiteman, McHale, & Crouter, 2007). Her finnes det selvsagt store forskjeller som kan gi en mer skjev påvirkning, gjerne i tilfeller der aldersforskjellen mellom søsken er stor. Som alle andre relasjoner varierer også kvaliteten på forholdet mellom søsken fra varmt og støttende til fiendtlig og negativt som ytterpunkter, og de avhenger av forhold som intimitet i relasjonen og hvor lang tid de har sammen, ved siden av kjønn og aldersforskjell (Kvello, 2008).

Hvorvidt søsken har en viktig rolle for hverandres utvikling varierer betydelig mellom ulike søsken, og en grunn er at det finnes et mangfold i kvalitet og kjennetegn på søskenrelasjoner (Allbaugh et al., 2016). Det ser ut som om kvaliteten på søskenrelasjonene ikke hovedsakelig har noen sammenheng med spesielle familiære kjennetegn, men søskenforholdet i barneårene virker å være tettere når søsken er av samme kjønn (Furman & Buhrmester, 1985). Forholdet mellom søsken påvirkes av søskens deltagelse i organisert idrett, og i studien til Côté (1999) ble det gjort funn som tydet på at søskenrelasjonen kunne være med å skape miljø for idrettslig utvikling og samarbeid mot felles mål. Deltagelse i barne- og ungdomsidrett formet søskens relasjoner gjennom at forholdet ble utfordret og styrket (Trussell, 2014). Barn vil hele tiden observere oppførsel og holdninger til de som er rundt, ikke bare foreldre, men også søsken er rollemodeller (Blazo & Smith, 2016). I studien til Azmitia og Hesser (1993) trekkes eldre søsken fram som en viktigere rollemodell og lærer enn andre som står barnet nær. Kvello (2008) peker på at søskenforhold danner et flerdimensjonalt bilde, og at ulikhetene i søskenrelasjon er stor mellom søskenpar. Blant annet er kjønn en avhengende faktor for graden av intimitet mellom søsken, generelt er to søstre mest intime og to brødre minst intime, men forskning tyder også på at søsken av samme kjønn er mer intime enn der søsken er av begge kjønn (Kvello, 2008; Riggio, 2000; Furman & Buhrmester, 1985).

I følge Hopwood med flere (2012) er det flere studier (Weissensteiner, Abernethy, & Farrow, 2009; Phillips, Portus, Davids, Brown, & Renshaw, 2010; Bean, Fortier, Post & Chima, 2014) hvor søsken betegnes som viktige partnere for lek og uorganisert spill som gav utøvere mulighet til å utvikle både teknisk og mental ferdighet (Hopwood et al., 2015), det er også gjort funn som tyder på at innad i søskenpar er aktivtetsnivået generelt sett likt (Duncan, Duncan, Strycker, & Chaumeton, 2004). Når det gjelder søsken som er konkurrenter i toppidrett viser studien til Davis & Meyer (2008), at de fleste av deltagerne mener at det å konkurrere med søsken er annerledes enn å konkurrere med andre. Spesielt rapportertes det

om forskjeller i følelsesmessig respons og involvering og mengden av samarbeid. Selv om ulike familiære konstellasjoner gir variasjonsbredde blant respondentenes svar, støtter funnene tidligere litteratur på søskenrelasjon i dagliglivet og i idrettssammenheng (Davis & Meyer, 2008). I likhet med studien til Furman og Buhrmester (1985) støtter den det komplekse søskenforholdet vi finner i idrett, som både rivalisering gjennom blant annet økt motivasjon til å slå søsken og nærhet blant annet gjennom økt følelsesmessig involvering (Davis & Meyer, 2008; Côté & Hay, 2002). Flere studier viser også at søsken som driver fysisk aktivitet ofte blir målt opp mot hverandre og at deltagelse i ungdomsidrett både kan være styrkende på den ene siden og utfordrende på den andre siden for relasjonene mellom søsken (Blazo et al., 2014; Trussell, 2014; Whiteman et al., 2007). Et illustrerende eksempel på søskenrelasjon som fra utsiden oppleves som støttende er forholdet mellom skiskytterbrødrene Johannes Thingnes Bø og Tarjei Bø, etter VM-sprinten i 2015 hvor de begge endte på pallen for første gang sammen med henholdsvis gull og bronse. Tarjei uttaler etter løpet at; *"Vi har konkurrert og fightet om mye. Men det er likevel alltid oss mot verden"* (Holden & Magnussen, 2015). I forkant av VM i Holmenkollen i 2016 uttaler Tarjei Bø at det blir en brødre-kamp hvor han både er glad når han slår Johannes, men også når Johannes vinner, men ikke minst at det er irriterende at han ikke lengre er den beste av brødrene (Magnussen, 2016). Sett fra utsiden virker de å være søsken som er konkurrenter, men som samtidig støtter hverandre og kan glede seg over den andres suksess. At søskenduellen også kan føre til rivalisering og sjalusi finner vi også eksempel på, ifølge intervju gjort med brødrene Fourcade i 2016 hadde forholdet mellom de to vært preget av sjalusi fra storebror Simon helt siden 2010 da Martin ble den beste av de to. Nå har de to imidlertid fått et bedre forhold igjen (Lien & Bentsen, 2016).

2.2 Familiestruktur

Det har lenge vært kjent at familien spiller en svært viktig rolle i utvikling av idrettsprestasjoner, og fram til nå har det meste av denne forskningen sett på foreldres påvirkning, mens kunnskapen om søskenpåvirkningen er langt mindre kjent (Hopwood et al., 2015). I følge Kay (2004) sin studie er det tre felter innenfor området familie og idrett som har vært gjenstand for forskning;

- familien som en aktiv part i sosialisering i idrett
- familien som en kilde til praktisk støtte i idrett

- familien som en kilde til differensiering i idrett

På bakgrunn av flere studier (Baxter-Jones & Maffulli, 2003; Wuerth, Lee & Alfermann, 2004; Gould, Lauer, Rolo, & Jannes, 2006, 2008; Hoyle & Leff, 1997; Durand-Busch & Salmela, 2002; Stevenson, 1990) er konklusjonen at familien er svært viktig i forhold til å introdusere barn for idrett, og den sterke påvirkninga familien har på deltagelse i idrett kan være positiv eller negativ. Grunnen til dette er at familier er forskjellige når det gjelder hvor mye de legger i idrett, men det er mer begrenset hva vi vet i detalj om hvordan familien utøver denne påvirkningen (Kay, 2004; Côtè & Hay, 2002). Foreldre som er idrettsinteresserte vil gjennom fritidsaktiviteter naturlig presentere sine barn for ulike idrettsaktiviteter i tidlig alder, og funn i "the Training of Young Athletes Study" (TOYA) støtter at foreldres tro og holdning til fysisk aktivitet spiller en avgjørende rolle for barns deltagelse i idrett (Baxter-Jones, & Maffulli, 2003). En annen stor studie har også konkludert med at barns deltagelse i organisert idrett er positivt på flere måter, det gir familien identitet men ikke minst er det et redskap for å knytte familien sterkere sammen. Samtidig kan det på den negative side føre til økt stress hos både barn og voksne i familien (Bean et al., 2014).

Familien er ikke bare viktig for introduksjon til idrett, den er i ung alder også viktig som en praktisk støttespiller til deltagelse i idrett, og barns deltagelse er i første rekke avhengig av foreldrestøtte, der familiens ressurser er en viktig variabel for å ha mulighet til å gi støtte (Kay, 2000, 2004; Durand-Busch & Salmela, 2002; Duncan et al., 2004; Bean et al., 2014). Yang og medarbeidere fant at deltagelse i idrett var knyttet til foreldres engasjement, spesielt var passive fedre negative for barnas idrettsdeltagelse (Yang, Telama & Laakso, 1996). Engasjementet foreldre har i sine barn, øker i takt med den idrettslige utviklingen (Fredricks & Eccles, 2004). Selv om foreldre som nevnt tidligere har en viktig rolle i å introdusere barn for idrettsaktiviteter viser Baxter-Jones og Maffulli (2003) sine funn at de ikke spiller en like viktig rolle når de unge tar steget opp og deltagelsen i idrett blir mer seriøs, men ifølge Côtè og Hay (2002) er den følelsesmessige støtten like viktig når utøverne også blir eldre. Foreldre investerer mye fritid i idrett på ulike måter, både gjennom å overvære trening og konkurranse, innkjøp av utstyr eller uorganisert spill med barn, men Woolger og Power (2000) etterlyser mer forskning på foreldrenes rolle i barnas idrettsaktivitet. Barns deltagelse i idrett kan gi foreldre en rolle som formidler av god sportsånd, stressmestring og det å takle nedturen og nederlag, samtidig som de kan ha en viktig påvirkning på prestasjon og motivasjon (Woolger & Power, 2000; Côtè & Hay, 2002; Trussell & Shaw, 2012).

På bakgrunn av nåværende forskning tyder mye på at familien har et vesentlig bidrag til varig forskjell i deltagelse i idrett mellom ulike sosiale grupperinger, men med unntak av kjønnsforskjeller er det begrenset empiriske bevis for hvordan dette skjer og hva som er bakgrunnen til det (Kay, 2004).

I følge Raudsepp og Viira (2000) bekrefte det at forstillingen om at signifikante andre også påvirker tenårings fysiske aktivtetsnivå, og studien viser en klar indikasjon på at foreldre og søsken har en stor påvirkning. Påvirkningen virker å være noe større for gutter enn for jenter (Raudsepp & Viira, 2000). De samme forskningsmessige funn er gjort i tidligere studier hvor foreldre og søskens påvirkning på barns deltagelse i ulike former for fysisk aktivitet er funnet å ha en betraktelig påvirkning (Weiss & Fretwell, 2005; Weiss & Hayashi, 1995). Det virker som flertallet av studier utført med lignende metoder viser en tendens der det er sammenheng mellom foreldres aktivtetsnivå og deres barns (Sallis et al., 2000; Anderssen & Wold, 1992; Greendorfer & Lewko, 1978), noe varians finnes i forhold til hvem som står for den sterkeste påvirkningen av foreldre. I følge Raudsepp og Viira (2000) og Greendorfer og Lewko (1978) er fedres aktivtetsnivå viktigst for barna, andre studier (Sallis, Patterson, Buono, Atkins, & Nader, 1988) har funnet en sterkere korrelasjon mellom mor og barn enn mellom far og barn i forhold til deltagelse i fysisk aktivitet. I følge Côté (1999) er det flere studier (Power & Woolger, 1994; Brustad, 1993) som støtter viktigheten av støtten foreldre gir for barns deltagelse i idrett, men svært lite forskning har forsøkt å studere hele familiedynamikken og hvordan denne dynamikken er påvirket av barns deltagelse i idrett. Foreldres økte engasjement leder generelt til større motivasjon hos barn, og til å lære på ulike måter, direkte – gjennom mødre, eller indirekte – gjennom fedre (White, 2007).

2.3 Motivasjon

Med bakgrunn i Deci og Ryan (2000a, 2000b) betyr det å bli motivert at du blir påvirket til å gjøre noe, altså å utføre en handling. Deci og Flaste (1996) formulerte det relativt kort og enkelt; *"Motivation is why we do what we do"* (Keegan, Harwood, Spray, & Lavalley, 2013, s 97). Vallerand og Thill (1993) har derimot definert motivasjon på en langt mer kompleks måte; *"En hypotetisk konstruksjon brukt for å beskrive den indre og/eller ytre kraften som produserer iverksettelse, retning, intensitet og utholdenheten i atferden"* (oversatt fra Keegan et al., 2013, s 97).

De fleste motivasjonsteorier ser på motivasjon som et enhetlig fenomen der nivået på motivasjon varierer fra svært lite til svært mye, og der motivasjon varierer ikke bare i

styrkegrad, men også retning (Ryan & Deci, 2000a). Motivasjon blir sett på som en nøkkelfaktor i suksess i idrett, ved siden av utøveres utholdenhet med et treningsregime (Vallerand, 2007). I over tre tiår har to forskjellige typer av motivasjon dominert den psykologiske forskningen, indre og ytre motivasjon (Vallerand & Ratelle, 2002), mens Deci og Ryan inkluderte en tredje kategori, amotivasjon (Gillet, Vallerand, & Paty, 2013). Indre motivasjon refererer til handlinger som skapes av en iboende interesse og fornøyelse, ytre motivasjon derimot viser til handlinger som fører til et gitt resultat (Ryan & Deci, 2000a).

Indre motivasjon er definert som en handling som i seg selv har en tilfredsstillende, vi handler på grunnlag av dens egenverdi, gjør noe for gøy eller som en utfordring, ikke formaninger, press eller ytre belønning (Ryan & Deci, 2000a). Ytre motivasjon er en tilstand som ifølge Ryan og Deci (2000a) inntreffer når en handling er motivert av en instrumentell verdi. Motivasjonen til å utføre en handling er sjelden et resultat av bare indre eller ytre motivasjon, men kan beskrives som et kontinuum av forskjellige måter å regulere indre motiver og ytre krav hos en person (Deci & Ryan, 2000a). Forskning på motivasjon og handlinger innen idrettsfeltet er i all hovedsak dominert av kognitive teorier, blant annet Banduras sosial kognitive teori (Bandura, 1986, 2001; Brustad, 1992). I følge Deci og Ryan (1985, 2000a) har teoretikere, blant annet representert ved Bandura, bare vært opptatt av forskjellen mellom motivasjon og amotivasjon. For å belyse ulike grader av autonomi og selvbestemmelse har Deci og Ryan (1985, 2000a) delt området motivasjon opp i flere ulike typer, autonom motivasjon, kontrollert motivasjon og amotivasjon som variabler for prestasjon.

2.3.1 Selvbestemmelsesteori (SDT) og dens mikroteorier.

Selvbestemmelsesteori (SDT) har i økende grad blitt brukt som rammeverk for å forstå motivasjon innen idrett og fysisk aktivitet, teorien er utviklet av Deci og Ryan alt på 1970-tallet og senere videreutviklet, og den bygger på tidligere behovsteorier (Weiss & Amorose, 2008; Vallerand, 2007). Dagens rammeverk for SDT har utviklet seg fra den tidlige forskningen som undersøkte faktorene som formet indre motivasjon til en mangesidig tilnærming av mikroteorier som ulike sider av individets vekst, assimilasjon og integrasjon av selvet i sosiale sammenhenger (Wilson, Mack, & Grattan, 2008). Disse mikroteoriene vil bli løftet fram senere i dette avsnittet.

I følge Deci og Ryan (1985) kan selvbestemmelsesteori sammenlignes med når en person tar i bruk sin egen vilje, der vi mennesker har behov for noe som driver oss gjennom hverdagen og gir oss motivasjon til å drive aktivitet. Den kan forklare hva det er som setter i

gang en handling og hvor denne kraften kommer fra. Selvbestemmelsesteorien skiller mellom indre og ytre motivasjon slik det er beskrevet tidligere, og tar for gitt at tre universelle psykologiske behov er iboende hos mennesket; kompetanse, autonomi og tilhørighet (Ryan & Deci, 2000a, 2000b; Vallerand, 2007). Deci og Ryan (1985) refererer her til autonomi som en tilstand av frihet der du ikke føler noe ytre kontroll. I følge selvbestemmelsesteorien har mennesket en trang til å utvikle sine ferdigheter ved siden av å utforske nye ting uten at ytre krav eller mål om belønning er til stede, og oppnås dette vil både en person sin motivasjon og ytelse øke. For å oppnå dette trengs et miljø hvor personen føler at han får optimale utfordringer og har en følelse av å være i flytsonene, i engelsk litteratur er "flow" benyttet som begrep (Ryan & Deci, 2000a). I følge Vik (2007) kan det forklares som en situasjon der vi enten alene eller i samarbeid med andre føler en fantastisk form for mestring.

Psykologen Csikszentmihalyi (1992) har utviklet en mestringsteori, "Flow Theory", hvor mestring av oppgave står mer i fokus enn mestring av resultater. Det er balanse mellom oppgave og ferdighet, tanker og handling bare flyter, og det som en enkelt utøver eller laget har øvd på bare skjer. Når mulighetene for læring og handling er i balanse med en person sine ferdigheter er tilstanden optimal for at personen kan strekke seg og oppnå ny mestring (Vik, 2007; Jackson & Kimiecik, 2008; Jackson, 1996). Horn (2008) bruker uttrykket "Optimal experience" som fritt kan oversettes til optimal prestasjon, og det kan være en nyttig paraply for ulike uttrykk som beskriver positive tilstander av bevissthet i idrett. Det sier både noe om positive følelser kombinert med størst mulig glede og selv-oppfyllende erfaring som resultat av en anstrengende innsats (Horn, 2008). Under paraplyen "Optimal experience" kan vi inkludere uttrykk som; ekstreme opplevelser eller "peak experience", ekstreme resultater eller "peak performance", flyt, glede og fornøyelse (Horn, 2008). Williams og Krane (1998) gjorde en studie hvor de fant at hos olympiske deltagere var det flere psykologiske faktorer som ble assosiert med idrettsprestasjoner på høyeste nivå. Det var blant annet; Gode rutiner for å lage konkurranseplan, høy motivasjon og forpliktelse til idretten, høy grad av mestring for å kunne takle distraksjoner og uforutsette hendelser, god selvregulering av bevissthetsnivå, god konsentrasjonsevne, stor selvtillit, høy grad av målbevissthet og god evne til visualisering (Gould, Guinan, Greenleaf, Medbery, & Peterson, 1999). Søskenparene i studien har opplevd slike ekstreme resultater, de har vunnet internasjonale mesterskap enten alene eller som lag. Hvordan har responsen vært fra det andre søsknet når det ene har hatt suksess? Har det vært preget av rivalisering og misunnelse eller søsken-empati og glede over den andres suksess?

I følge Vik (2007) kan mange toppidrettsutøvere beskrives som "mestringsjunkies" der det å mestre oppgaver er selve målet Her er blant annet Ole Einar Bjørndalen et godt

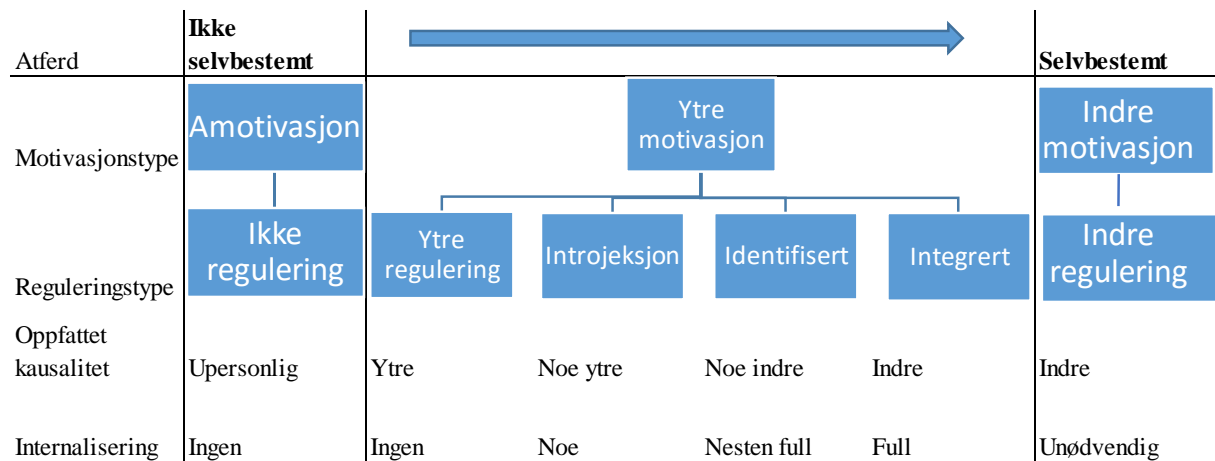
eksempel der han sier at han konsentrerer seg om forutsetningene for å oppnå gode resultater mer enn resultatene i seg selv, dette bildet støttes også gjennom en studie av Baker og Horten (2004).

SDT er en makroteori som bygger på fire relaterte mikroteorier, bestående av kognitiv evalueringsteori (CET), organismisk integrasjonsteori (OIT), kausalitetsorienteringsteorien (COT) og grunnleggende psykologiske behov (BNT) (Weiss & Amorose, 2008).

Kognitiv evalueringsteori (CET) ble presentert av Deci og Ryan (1985) for å beskrive påvirkningen av psykologiske behov og for å spesifisere faktorene i den sosiale konteksten som danner bakteppe for indre motivasjon (Ryan & Deci, 2000a; Wilson et al., 2008). CET mener at omgivelsene enten kan hindre eller lette indre motivasjon gjennom å kneble eller støtte behovene for autonomi og kompetanse (Ryan & Deci, 2000a; Weiss & Amorose, 2008). Teorien bygger på at følelsen av mestring (kompetanse) i et handlingsforløp kan føre til økt indre motivasjon for denne spesifikke handling utledet av mellommenneskelige hendelser eller strukturer, som tilbakemelding eller belønning (Ryan & Deci, 2000a).

Organismisk integrasjonsteori (OIT) er en mikroteori som forklarer hvordan ulike former for ytre motivasjon kan internaliseres i hver enkelt person, den beskriver hvordan motivasjon for atferd kan variere fra den aktive og personlig engasjerte til den amotiverte (Weiss, & Amorose, 2008; Ryan & Deci, 2000a; Wilson et al., 2008). Den praktiske viktigheten av denne forskjellen vises gjennom konsekvenser knyttet til selvbestemmelse som en motsetning til kontrollert styring, og begge kan være motiver for handling (Wilson et al., 2008).

Kausalitetsorienteringsteorien (COT) fokuserer på den individuelle forskjellen i folks motivasjonelle orientering og avtegner individuelle forskjeller i personlighet (Weiss & Amorose, 2008; Wilson et al., 2008). COT peker på tre kausalitetsorienteringer; autonomi-, kontroll- og upersonlig orientering (Deci & Ryan, 1985; Weiss & Amorose, 2008). En av de grunnleggende antagelsene for SDT-rammeverk er de grunnleggende psykologiske behov (BNT) som må ligge i grunnen for at individet skal utvikle seg optimalt, de tre er autonomi, kompetanse og tilhørighet, som behov i relasjon til motivasjon og velvære (Weiss & Amorose, 2008; Wilson et al., 2008).

Figur 1: Taksonomi av menneskets motivasjon (Oversatt fra Ryan & Deci, 2000).

En kort forklaring av figur 1; amotivasjon som ligger helt til venstre innebærer mangel på selvbestemmelse, ytre motivasjon finnes i fire ulike graderinger av selvbestemmelse, mens helt til høyre finner vi indre motivasjon som er selvbestemt.

En nyere studie gjort blant franske tennisspillere på elitenivå viser at de som skårer lavest på selvbestemt motivasjon, har moderat autonomi- og lav kontrollorientering, og disse funnene støttes også av tidligere studier (Gillet et al., 2014). Funnene stemmer bra med STD-teorien, der de utøverne som oppnådde dårligst prestasjon hadde lav autonomi- og høy kontrollorientering, som igjen passer inn i en ikke-selvbestemmelsesprofil (Gillet et al., 2014). Andre funn fra denne studien til Gillet med flere er at det ble funnet en sammenheng hvor ytre regulering også førte til negativ påvirkning på prestasjonen (Gillet et al., 2014).

Basert på prinsippene til Deci og Ryan i SDT har Vallerand utviklet en hierarkisk modell for indre og ytre motivasjon (HMIEM), den gir nye og etterprøvbare hypoteser for å styre framtidig forskning på indre og ytre motivasjon (Vallerand, 2007; Vallerand & Ratelle, 2002).

2.3.2 Målorienteringsteorien (Achievement Goal Theory)

Utøvere på elitenivå legger ned store mengder øving og ofrer mye for å nå det høyeste nivå av fysisk prestasjon, teknisk dyktighet og menneskelig prestasjon (Keegan et al., 2013). Selv de mest talentfulle utøverne makter sannsynligvis ikke å forløse sitt potensiale uten enormt med øvelse og trening, og for å kunne trene så hyppig og intenst trengs det svært høy

motivasjon over en lang tidsperiode (Keegan et al., 2013). Et annet perspektiv for å studere motivasjon er målperspektivteorier bygd på teorier om motiverte handlinger som er en kognitiv tilnærming (Duda & White, 1992).

Historisk sett var det på slutten av 1970- og tidlig 1980-tallet at Nicholls, Dweck, Maehr og Ames utviklet det tidlige grunnlaget for vår forståelse av måloppnåelse innen idrett (Harwood, Spray, & Keegan, 2008; Smith, Balaguer, & Duda, 2006). Det finnes noen teoretiske forskjeller mellom disse forskerne, men de blir alle brukt i den hensikt å forstå menneskers handlinger i ulike kontekster (Duda & White, 1992). Den som kanskje har fått best fotfeste innen målorientering i idrettsfeltet er Nicholls (1984), hans teori framholder at det er mål som forårsaker handlinger hos et individ, eller sagt på en annen måte så er det gjennom målet motivasjon skapes (Harwood et al., 2008; Smith et al., 2006).

I målorienteringsteorien skilles det mellom to målorienteringer, det er mestringsmål på den ene siden og prestasjonsmål på den andre, og de skilles gjennom forskjellig forklaring av årsaken til suksess (Duda & White, 1992; Smith et al., 2006; Dunn, & Dunn, 1999).

Mestringsorientering som det første perspektivet innebærer en oppfatning av at høy grad av ferdighet og subjektiv suksess er bygget på opplevelsen av læring, personlig framgang og oppgavemestring (Duda & White, 1992). Det andre målperspektivet, prestasjonsorientering handler om å vurdere ferdighet ved å vurdere den opp mot andres prestasjon der du oppnår en subjektiv suksess ved å vinne over en motstander (Smith et al., 2006; Duda & White, 1992). I en studie av Carrette, Anseel og Van Yperen (2011) har de sett på hvilken effekt plassering i søskenflokket har for målorientering. Resultatene viser at den som er født som nummer to måler sine ferdigheter mot andre personer, mens den som er førstefødt vurderer sine ferdigheter opp mot læring, framgang og oppgavemestring (Carrette, Anseel, & Van Yperen, 2011).

I følge Smith og medarbeidere (2006) vil høyere mestringsorientering koblet med sterkere tro og samarbeid med andre personer føre til suksess, og i forhold til idrett vil det fremme etikk og avle samarbeid. Høyere mestringsorientering er blitt funnet å resultere i større glede, egeninteresse og tilfredsstillelse, ved siden av mindre prestasjonsrelatert stress og større forpliktelse til å øve, læring og anstrengelse (Smith et al., 2006). Høyere prestasjonsorientering er assosiert med større tro på at høy grad av ferdighet og villedende strategier fører til suksess, og at idrett er redskap for å bygge selvtillit og sosial status (Smith et al., 2006).

I følge Nicholls (1984) er det et viktig forbehold i målperspektivteorien at en utøver kan ha både en mestrings- og en prestasjonsorientering på samme tid, det betyr da at en utøver

kan ha like høyt, moderat eller lavt nivå av både mestrings- og prestasjonsorientering eller at begge er til stede men i ulik grad (Smith et al., 2006). Her har flere strategier blitt benyttet av idrettspsykologer for å undersøke mulige koblinger av mestrings- og prestasjonsorientering (Smith et al., 2006).

Alle fire intervjuobjekter i denne studien har vært eliteutøvere i skiskyting og alle har prestert resultater som har gitt dem en eller flere titler som verdensmester, noen også olympisk mester. En tidligere studie har sett en tendens til at elite utøvere som har blitt olympiske mestre har en tendens til å ta høyere risiko, søke sensasjon og ha større konkurransevne (Gould, Dieffenbach, & Moffett, 2002). For å oppnå slike ekstreme resultater er det grunn til å anta at du må levere optimale prestasjoner eller det som av Horn (2008) omtales som "optimal experience". Er det mulig å finne noen kjennetegn på disse fire utøvernes kilde til motivasjon og prestasjon i intervjumaterialet, og kan vi finne noen felles trekk? I hvilken grad har det spilt en rolle at de er søskenpar når det gjelder prestasjonsfremgang eller det å oppnå toppresultater i sin idrett?

3.0 Metode

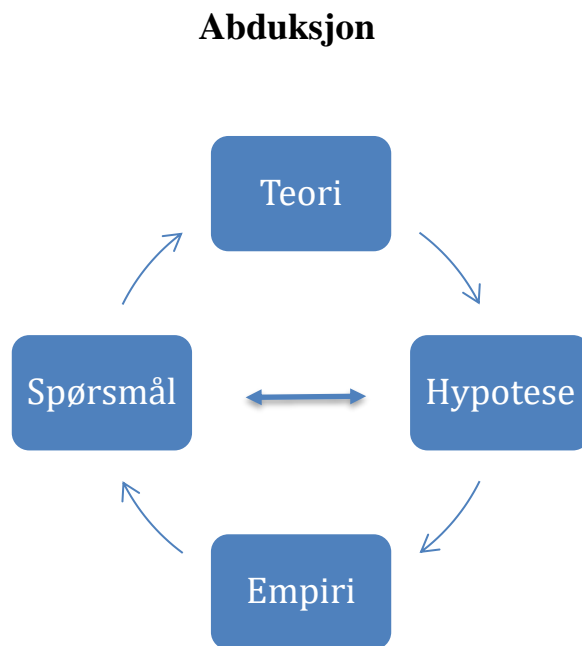
Metode er av Jacobsen (2015) omtalt som de teknikker som blir benyttet for å innhente kunnskap om virkeligheten. Innen samfunnsforskning framstår det to ulike retninger når informasjon om samfunnet skal innhentes, dette er kvalitativ og kvantitativ forskning som brukes for å bringe fram troverdig og gyldig informasjon om virkeligheten (Jacobsen, 2015; Tjora, 2017). Hvilken metodologisk tilnærming som velges er avhengig av hva det forskes på og hvilke problemstillinger det jobbes med, og ofte vil bruk av både kvalitativ og kvantitativ metode være det beste, men dette er også et ressurs spørsmål (Tjora, 2017). Ved valg av metode er det flere sentrale spørsmål som reises; induktiv, deduktiv eller abduktiv tilnærming, individualisme eller holisme som datakilde, avstand eller nærhet mellom forsker og det fenomenet som undersøkes, kvalitative eller kvantitative data og om informasjon om virkeligheten kan framstilles henholdsvis gjennom tall eller ord (Jacobsen, 2015).

Målsettingen med denne studien er å undersøke nøkkelinformanters opplevelse og erfaring av det å ha et søsken som driver samme idrett på elitenivå. Som bakgrunn brukes fenomenologi, som kort sagt er en sosiologisk og filosofisk retning med fokus på hvordan fenomener og situasjoner oppleves av det enkelte individ (Tjora, 2017; Giorgi, 2012).

3.1 Kvalitativ metode

Kvalitativ forskning er preget av nærhet mellom forsker og informanter, og det gjelder både der informantene deltar i intervju eller det gjøres observasjoner (Tjora, 2017). Da det i kvalitativ forskning kan være vanskelig å vite helt hvilken retning informantene svarer, er det viktig at datainnsamlingen skjer relativt tidlig i forskningsprosjektet slik at nødvendig teoretisk bakgrunn kan justeres slik at den blir i samsvar med den empiriske analysen (Tjora, 2017). Metoden som her er benyttet er både deduktiv og induktiv metode slik Tjora (2017) beskriver det i den stegvis – deduktive induktive metoden (SDI), og denne danner en modell for systematikk og framdrift i et kvalitativt forskningsprosjekt. Den induktive delen av teorien går på å jobbe fra de innhentede data og mot teori, mens den motsatt rettede delen er å regne som deduktive, der vi går den andre veien og ser teorien opp mot empiri (Tjora, 2017). I følge Jacobsen (2015) finnes det enda en måte å tilnærme seg metodebruk på, gjerne omtalt som abduktiv tilnærming, der utgangspunktet er at all vitenskapelig tenkning starter med en observasjon av et fenomen, som igjen skaper noen spørsmål som gjerne videreføres i spekulasjoner om årsaker til fenomenet. Til slutt ender disse spekulasjonene opp i antagelser og hypoteser. Det naturlige steget videre vil da være å undersøke om disse antakelsene

stemmer, og for å kunne gjøre denne empiriske konfrontasjonen trengs vitenskapelige data, dette er det som omtales som en kontinuerlig problemløsende prosess, abduktiv tilnærming som veksler mellom deduktiv og induktiv tilnærming, også omtalt som pragmatisk tilnærming (Jacobsen, 2015). Dette er illustrert i figur 2.

Figur 2: *Abduktiv tilnærming i forskningsprosessen* (Jacobsen, 2015, s. 35).

Gjennom mine år som profesjonell trener i skiskyting har jeg skapt meg noen antagelser rundt hvilken påvirkning det har for en utøver å ha en bror eller søster som driver samme idrett på likt nivå, og som også gjerne både trener, reiser og konkurrerer mye sammen. Det er laget noen antagelser som det gjennom denne studien ønskes å undersøke holdbarheten i, der spørsmål springer ut fra hypoteser og motsatt, og ikke minst at teori og empiri knyttes opp mot disse spørsmål og hypoteser.

I forhold til kvalitativ forskning er fenomenologien et begrep som viser til interessen for å forstå sosiale fenomener med utgangspunkt i informantens egne perspektiver, men også å beskrive verden slik informanten selv opplever den (Kvale & Brinkmann, 2009). Noe av grunntanken er at den virkeligheten mennesker oppfatter er den virkelige virkeligheten, fenomenologien ble grunnlagt som en filosofi for over 100 år siden av Edmund Husserl, og

senere videreutviklet, først av Heidegger, deretter av Sartre og Merleau-Ponty (Kvale & Brinkmann, 2009).

3.2 Kvalitativt intervju

I vår tid er intervju blitt en del av det vi møter daglig, og blant annet illustrert med ulike talkshow på TV hevdes det at vi lever i et "intervjusamfunn" der intervju benyttes på mange ulike arenaer (Kvale & Brinkmann, 2009). Ifølge Kvale og Brinkmann (2009) er målet med et kvalitativt forskningsintervju å forstå informantens dagligliv sett fra hans eller hennes eget perspektiv, og hvor vi kan benytte det subjektive perspektivet til å skaffe oss innsikt i informantens erfaringer og opplevelser. Selv om det er et profesjonelt intervju som både har retning og et bestemt innhold, metode og spørreteknikk, kan det også ha likehetstrekk men en dagligdags samtale (Kvale & Brinkmann, 2009). Det anses at tre dybdeintervju kan være nok for å kunne gi resultater som kan være generaliserende (Robinson & Englander, 2007).

I følge Kvale og Brinkmann (2009) er det ut fra en fenomenologisk tilnærming tolv ulike aspekter ved forståelsesformen i det kvalitative forskningsintervjuet. Selv om intervjuet foregår som et samspill mellom intervjuer og informant etter disse aspektene og med en gjensidig forståelse er ikke situasjonen å betrakte som en åpen og fri dialog mellom to sidestilte parter (Kvale & Brinkmann, 2007). Det finnes ulike innvendinger mot bruk av kvalitativt intervju, og disse går ut på at data som innhentes er "common-sence" og ikke vitenskapelige, ved siden av at det er subjektivt og mindre troverdig, samt at det bare er kvalitativt og ikke kan brukes til å kvantifisere (Ryen, 2012).

Semi-strukturert dybdeintervju

Forskningsintervjuene ble gjennomført ved bruk av en semi-strukturert intervjuguide. At det er semi-strukturert betyr at det hverken er en åpen samtale eller en lukket spørreskjema-samtale, men den gjennomføres etter nøkkelpunkter i en intervjuguide som inneholder noen konkrete tema (Kvale & Brinkmann, 2009). Et kvalitativt intervju bør inneholde ulike typer spørsmål, både faktaspørsmål og meningsspørsmål. Bruk av meningsspørsmål er den vanskeligst måten å intervju på, men gir også rom for at informanten kan påvirke intervjuet og gi en nøyaktig beskrivelse av hva de opplever og føler (Kvale & Brinkmann, 2009).

Intervjuguide

Den halvstruktureerte intervjuguiden (vedlegg 1) inneholder tre ulike temaer.

Tema 1: *Familiestruktur*

I barn og unges liv er den nærmeste familien er en viktig del, det gjelder også når vi snakker om rekruttering og deltakelse i idretts aktiviteter (Cotê, 1999). Her var det ønskelig at informantene beskrev sin familiebakgrunn, og at de satte ord på hvilken innvirkning foreldre og eventuelt eldre søsken har hatt i forhold til idrettslig rekruttering og deltagelse (Baxter-Jones & Maffulli, 2003).

Tema 2: *Søskenrelasjon*

Søskenrelasjonen er helt unik, hvor de kan tidlig utvikle en egen forståelse for hverandres følelser, og den kan være med på å skape et godt miljø for utvikling av idrettslige ferdigheter og samarbeid mot felles mål (Horn, 2008; Lycke, 2010; Cotê, 1999). Intervju av de to søskenparene hadde som mål å avdekke kjennetegn på i hvilken grad søskenrelasjonene kan være en prestasjonsfremmende faktor. Kan det finnes fordeler av å ha søsken på høyt nivå i samme idrett?

Tema 3: *Motivasjon*

Begrepet motivasjon rapporteres ofte som en nøkkelfaktor når idrettsutøvere oppnår suksess i idrett (Vallerand, 2007). Her var målet å finne ut hva som har vært drivkreftene for at informantene har nådd et høyt internasjonalt nivå i skiskyting (Deci & Ryan, 2000a, 2000b). Et punkt nummer to her var å finne ut hvilken rolle det andre søsken hadde spilt i forhold til motivasjon på veien til å nå elitenivå. Kort oppsummert undersøkes kombinasjonen søsken og motivasjon (Duda & Nicholls, 1992).

3.3 Informanter

Målet med studien var å undersøke om det å være søsken på høyt internasjonalt nivå i skiskyting kan ha en prestasjonsfremmende effekt. Oppgaven er en kvalitativ undersøkelse med intervju som metode. I starten bestod utvalget av tre søskenpar som kvalifiserte for inklusjonskriteriene, men da det ene søskenparet valgte å takke nei til deltagelse, stod vi igjen med to par som samtykket til deltagelse. Alle informantene har nå lagt opp sin idrettssatsing

på elitenivå, alle er mellom 35 og 50 år, det ene paret er søster-søster og det andre er bror-søster. Alle informantene er norske og bosatt i Norge.

Den gjennomførte utvelgelsesprosessen har vært styrt av følgende punkter:

- Prosjektet med tittelen "Søsken i toppidrett – prestasjonsfremmende?", hvor Universitetet i Agder har fått prosjektmidler til å undersøke søskenpåvirkning i toppidrett, tidsrammen for prosjektet er 2016-2017.
- Denne studien "Å være en del av et søskenpar på elitenivå i skiskyting". Masteroppgaven inngår i prosjektet som er beskrevet i punktet over.
- Tilgang til informanter.
Hvilke muligheter finnes for å rekruttere gode informanter til studien?

Når utvalget skulle gjøres var det tre inklusjonskriterier som måtte være til stede for å kvalifisere til deltagelse. Det var følgende:

- Ha søsken på samme høye sportslige nivå i skiskyting
- Ha medalje fra internasjonale seniormesterskap i skiskyting
- Aldersspennet mellom søsknene ble også vurdert, og begge måtte være aktive på elitenivå på samme tid.

3.4 Gjennomføring av studien

Gjennomføring av intervjuene

Alle seks potensielle informantene ble kontaktet enten på e-post, sosiale medier, eller på telefon. De fire informantene som samtykket ble alle intervjuet av forfatter, to ble gjort over Skype med video, ett ble gjort på telefon og det siste ble gjort hjemme hos informanten. Intervjuene ble innledet med en muntlig gjennomgang av samtykkeskjema (vedlegg 2), og dette ble også i forkant av intervjuet sendt på mail til alle informantene. Samtykkeskjemaet forteller generelt bakgrunn og hensikt for oppgaven, hvordan de innsamlede data skal behandles og oppbevares, anonymisering og den intervjuedes rettigheter. Deretter ble oppstarten av intervjuet gjort etter strukturen beskrevet av Tjora (2017), der det innledes med oppvarmingsspørsmål som er enkle og konkrete, i dette tilfellet handlet de om starten av den idrettslige karriere og oppnådde idrettslige meritter. Dette er viktig for å komme i gang og at informanten opplever å beherske situasjonen samtidig som det er ufarlige og konkrete spørsmål (Tjora, 2017). De videre spørsmålene er refleksjonsspørsmål og danner selve kjernen i intervjuet, de tok for seg temaene, familiebakgrunn, søskenrelasjon, motivasjon og

innsats og vilje (Tjora, 2017). I følge Kvale & Brinkmann (2009) er intervju med elitepersoner en egen form for intervju, da disse både er eksperter eller ledere som krever intervjuer som har god kunnskap om temaet og mestre fagspråket, dette vil igjen skape respekt hos informantene. Ofte vil også elitepersoner være vant til å bli intervjuet og dermed mestre denne kommunikasjonsformen godt, det kan være en ekstra utfordring for intervjuer, samtidig som det kan gi muligheter for å utfordre informantene på deres uttalelser (Kvale & Brinkmann, 2009).

Intervjuene ble gjennomført mellom 22. juni og 29. august 2016. Alle intervjuene hadde en varighet på mellom 30 og 55 minutter, intervjuet av informant 1 hadde små tekniske problemer som konkret gikk ut på at det ble brudd i Skype-forbindelse to ganger i løpet av intervjuet.

Pilotintervju

For å prøve ut den på forhånd oppsatte semi-strukturerte intervjuguiden ble det gjennomført et pilotintervju med informant nummer 1 som intervjuer kjente fra tidligere. Informanten sa seg villig til å stille opp i pilotintervjuet, og målet med dette intervjuet var å avdekke svakheter eller mangler ved intervjuguiden, samtidig som det gav intervjuer mye nyttig erfaring før de neste intervjuene. Informasjonen som ble innhentet fra pilotintervjuet ble valgt brukt som del av datamateriale da ikke ble gjort noen endringer på intervjuguiden etter dette intervjuet. Etter gjennomgang av lydopptaket ble intervjuer derimot bevisst på to ting, sikre optimal kvalitet på lydopptaket og bruk av tydelige spørsmålsstillinger. Disse erfaringene ble tatt med inn i de tre siste intervjuene. Spesielt var lyd kvaliteten på pilotintervjuet periodevis dårlig, og transkriberingen av dette ene intervjuet tok forholdsmessig mye lengre tid enn nødvendig. Derfor var gjennomføring av pilotintervjuet en svært nyttig erfaring også på det tekniske plan.

Transkripsjon

Data ble transkribert fra lydopptak til tekst i tiden etter at intervjuene ble gjennomført, selve transkriberingen ble gjennomført av forfatter og det ble benyttet ordrett talespråkstil. For å beskrive stemningen i den enkelte intervjusituasjonen er følelsesuttrykk i samtalene tatt med, det gjelder både stemningsuttrykk som latter og sukk eller utfyllingsuttrykk som "hm-er", "ja ja" og "ikke sant" (Kvale & Brinkmann, 2009).

Totalt ble de fire intervjuene etter at de var ferdig transkribert på 59 sider i Times New Roman, skriftstørrelse 12 og 1,5 linjeavstand, eller 19908 ord. Et eksempel på transkribert protokoll er lagt ved (vedlegg 3).

Informert samtykke, forskningsetikk og personvern

Kvale og Brinkmann (2009) peker på at det er tre viktige etiske regler for intervjuforskning, det er informert samtykke, konfidensialitet eller anonymisering og konsekvenser. Forskningsetisk er det kanskje aller viktigst at informanten ikke kommer til skade, og derfor er både behandling av data underveis viktig, men mye etikk er knyttet til anonymisering ved presentasjon av data, spesielt dersom følsomme temaer tas opp (Tjora, 2016).

Ytterligere ett etisk område kan her nevnes, all forskning hviler på tilliten mellom forsker og "den det forskes på", informanten, selv om det finnes lovverk som ivaretar etikken i forskningen er det forventet av den enkelte forsker gjennom sin profesjonalitet ivaretar hensynet til informantene og eventuelt andre involverte (Tjora, 2017).

Prosjektet ble meldt til Personvernombudet for forskning, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS (NSD), 26.05.2016. De har vurdert prosjektet og funnet at behandlingen av personopplysninger er meldepliktig i henhold til personopplysningsloven § 31, det er i svarbrev datert 21.06.2016 bekreftet at behandlingen av data i denne forskningsoppgaven tilfredsstillende kravene i Personopplysningsloven. Denne godkjenningen måtte være på plass før datainnsamling kunne starte. Prosjektet er godkjent av NSD, og det har saksnummer 48770 (vedlegg 4).

3.5 Validitet

Empirisk innsamlet data skal alltid ha som mål å tilfredsstillende to krav, det er at de innhentede data må være gyldige og relevante, også kalt validitet, samt at de må være relevante og pålitelige, gjerne kalt reliabilitet (Jacobsen, 2015). I følge Kvale og Brinkmann (2009) er det en gjensidig avhengighet mellom filosofiske oppfatninger av objektivitet og sannhet. Samfunnsvitenskapelige validitetsbegreper benyttes til å verifisere intervjuforskningen. Validering bør være tema i alle deler av en intervjuundersøkelse, helt fra forming av tema til sluttrapporten (Kvale & Brinkmann, 2009). Ulike modeller er utviklet for å beskrive hvordan validitet kan oppnås i kvalitativ forskning, et eksempel på en slik modell er Guba og Lincoln (1994) sin modell for troverdighet. Denne modellen krever at forskningen

har kredibilitet, overførbarhet, pålitelighet og bekreftbarhet. Det sist nevnte, bekreftbarhet, oppnås når pålitelighet, overførbarhet og kredibilitet er etablert (Thomas & Magilvy, 2011). Senere innførte Lincoln og Guba et femte kriterium, omtalt som autentisitet (Ryen, 2012).

Gyldighet eller validitet er i samfunnsvitenskapelig forskning regnet som hvorvidt en metode er egnet til å undersøke det den skal undersøke, og klarer våre observasjoner å faktisk reflektere de variabler eller fenomener som vi som forskere ønsker å vite noe om, og ikke minst får vi svar på de spørsmål vi forsøker å stille (Kvale & Brinkmann, 2009; Tjora, 2017). Informasjon samlet inn fra flere uavhengige kilder gir en gyldig beskrivelse av et fenomen, men det betyr likevel ikke at alle informantene trenger å være enige i sin beskrivelse av et fenomen, vi tolker ting ulikt, og gyldigheten kan være like god om beskrivelsene er ulike (Jacobsen, 2015). Validiteten sjekkes ved å undersøke feilkildene, og jo mer undersøkelse en påstand har gjennomgått, jo høyere troverdighet eller gyldighet har den (Kvale & Brinkmann, 2009). I følge Jacobsen (2015) er det summen av den informasjonen som hentes inn fra informantene som er den riktige og gyldige beskrivelsen av et fenomen, og det gjelder både der beskrivelsene går mot enighet eller uenighet. Gyldigheten kan styrkes gjennom å gjøre det tydelig hvordan vi praktiserer forskningen ut fra de spørsmålene vi stiller, ved siden av å se på hvordan disse spørsmålene utformes med bakgrunn i de temaene vi ønsker å undersøke, og til sist den allerede etablerte kunnskapen som finnes innen området (Tjora, 2017). Gjennom å redegjøre for de valg vi gjør i forskningsprosessen inviterer vi leseren til å selv ta en kritisk stilling til både relevansen og presisjonen på forskningsarbeidet (Tjora, 2017). Ifølge Tjora (2017) går veien til høy grad av gyldighet gjennom stor faglighet, altså solid forankring i tidligere relevant forskning.

Pålitelighet

Pålitelighet kan enkelt sagt sies å være sammenhengen gjennom hele forskningsarbeidet, og det har med forskningsresultatenes konsistens og troverdighet å gjøre (Tjora, 2017; Kvale & Brinkmann, 2009). Et sentralt spørsmål er i hvilken grad et resultat kan reproduseres av andre forskere på et annet tidspunkt, at selve forskningsprosessen er slik beskrevet at den senere kan gjentas av en annen forsker (Kvale & Brinkmann, 2009; Thomas & Magilvy, 2011).

Kredibilitet

Kredibilitet omtales også som sannhet, troverdighet eller det som for kvantitativ forskning omtales som indre validitet (Ryen, 2012; Thomas & Magilvy, 2011). Thomas og

Magilvy (2011) omtaler den klassiske artikkelen til Krefthing (1991) som beskriver at en kvalitativ studie er å regne som troverdig når den presenterer en nøyaktig beskrivelse eller tolkning av en menneskelig erfaring som andre med samme erfaring vil kjenne seg igjen i (Thomas & Magilvy, 2011). Å oppnå kredibilitet skjer gjennom å undersøke representativiteten på hele datamateriale, og her gjennomgår forskeren de individuelle transkripsjonene for å se etter likheter mellom informantene i studien (Thomas & Magilvy, 2011).

Overførbarhet

Overførbarhet omtales også som generalisering eller ekstern validitet, og det dreier seg om i hvilken grad de årsakssammenhenger vi har funnet kan brukes i andre settinger (Kvale & Brinkmann, 2009; Ryen, 2012). Når det gjelder kvalitativ forskning er det slik at dersom resultatene etter en intervjuundersøkelse blir vurdert som rimelig pålitelige og gyldige, vil neste spørsmål være om resultatene er av kun lokal interesse eller om de kan være mer universelle og kan overføres til andre personer og situasjoner (Kvale & Brinkmann, 2009). En strategi for å sørge for overførbarhet er å gi en tett beskrivelse av de demografiske og geografiske rammene for en studie (Thomas & Magilvy, 2011).

I tråd med at vitenskapelig kunnskap hevdes å være generaliserbar, stilles det stadig spørsmål rundt i hvilken grad funn i intervjustudier er generaliserbare (Kvale & Brinkmann, 2009). Styrken til kvalitative metoder er teoretisk generalisering, det vil si å avdekke fenomener, etablere kausalmekanismer og avdekke spesielle forutsetninger for at noe skal ha effekt (Jacobsen, 2015). I hvilken grad vi kan ha overførbarhet som sier at vårt utvalg skal være representativt for en større populasjon kan være vanskeligere ved kvalitativ forskning, og de informantene vi har valgt ut er trukket ut for et spesielt formål. Spørsmålet blir da om vi ut fra en kvalitativ tilnærming kan generalisere for en større gruppe enheter som vi faktisk ikke har studert, her betyr antall informanter mye i forhold til i hvilken grad vi kan generalisere, jo flere enheter jo større sannsynlighet for å kunne generalisere (Jacobsen, 2015).

Måten de overnevnte punktene er tatt hensyn til i denne studien drøftes i punkt 5.2 Metodisk diskusjon.

3.6 Strukturering av data

Resultatene av intervjuene ble analysert, tolket og drøftet med utgangspunkt i Kvale og Brinkmann (2009) sine tre analysenivåer; selvforståelse, kritisk forståelse basert på sunn fornuft og teoretisk forståelse. Den første analysen av dataene ble gjennomført med den hensikt å strukturere data til en mindre og mer oversiktlig mengde. Robinson og Englander (2008) omtaler dette første steget som en gjennomlesing av de transkriberte intervjuene med den hensikt å oppnå en helhetsoversikt, men det er bare et forberedende steg av analysen.

I steg to ble data analyser og inndelt i ulike meningsenheter på bakgrunn av de områdene som intervjuguiden var inndelt i. Eksempel på dette ses i tabell 2.

Tabell 2:

Sortering av rådata i meningsenheter (eksempel: Forbilde).

Forbilde			
Informant 1	Informant 2	Informant 3	Informant 4
<p>" ja, men hun var kanskje ikke...jeg var jo bombesikker på at jeg skulle satse videre, å gå skiskyting var det jeg hadde mest lyst til av alt etter skolen. Men hun var mer usikker tror jeg, hun...eh.. det er ikke sikkert hun hadde fortsatt om ikke jeg hadde fortsatt.... Altså sånn... helt sånn.. for hun hadde andre ting hun hadde like mye lyst til og sant".</p> <p>" der er også meg og (navn søster) veldig forskjellige. Hun er jo veldig av og på sant, og jeg er nok mer sånn som... hva skal jeg si... grubler litt og liksom tenker litt og planlegger lengre framfor meg på veien. Hun er nok mer impulsiv og kanskje... men hun er veldig fokusert når hun er på så.. der har nok jeg lære litt av henne. At en trenger på en måte ikke å være...altså 24t utøveren betyr ikke at du skal tenke skiskyting 24 t i døgnet sant".</p>	<p>".. men skiskyting begynte jeg med rett og slett fordi at søstrene mine og far min var interessert i det".</p> <p>".. dratt med av de som var større og av pappa".</p> <p>" Jeg hadde nok aldri vært skiskytter visst det ikke var for interessen til søstrene mine og far min".</p> <p>"...jeg ville gjøre det samme som de gjorde..."</p> <p>" hun er nok den viktigste personen i min karriere utenom meg selv...hadde det ikke vært for henne så hadde det vært mange treningsøkter jeg hadde sluntret unna".</p> <p>"... hun stod i bresjen og hun lagde treningsopplegget og gjorde egentlig alt, jeg hang egentlig bare på alt som hun gjorde".</p> <p>" For hun har egentlig alltid vært forbildet mitt. Og takle den motgangen hun ble utsatt for en periode, det...på den måten..det å likevel være der for meg og støtte meg, det har jeg vært imponert over mange ganger".</p>	<p>"...ja sikkert rundt en 8 år eller noe....jeg var sikkert med når (navn bror) var med vil jeg tro".</p> <p>" Ja....det var vel en aktiv familie da... det var vel ikke det største miljøet i forhold til skiskyting på (navn hjemsted)....spesielt ikke i starten...men det ble veldig bra, fint miljø og sosialt og være med. Det var vel i utgangspunktet derfor jeg var med, jeg tror jeg hengte meg på det (navn bror) begynte med da".</p> <p>"...men jeg ville vel ofte drive med det han dreiv med".</p> <p>" Vet ikke om det helt har vært konkurranse oss imellom sånn sett, men du har jo sett at han har trent og da har du ville trent selv også, for du har jo sikkert utbytte sånn, at du har hatt litt mer innsats treningsmessig og slik når en ser at andre trener rundt deg".</p> <p>" Og det var nok litt inspirerende, det hjalp nok sikkert på litt på at jeg så at han var der. Det hjalp sikkert litt på å ha trua på at jeg kunne få det til selv også".</p> <p>"... det ga inspirasjon da, (navn bror) slo gjennom ganske tidlig da, og da var det inspirerende å se at han fikk det til. Det gjorde jo at jeg også fikk trua på at jeg også kunne få det til da".</p> <p>"... jeg ble inspirert av det han fikk til, han viste at det var mulig".</p> <p>"... Ville jo gjøre det samme som han gjorde da, ville ikke vise noen svakhetstegn da. Så jeg ga nok litt ekstra innstas på trening".</p>	<p>" Jeg tror ikke at jeg dreiv med det gjorde at det fenet henne så mye at hun valgte å begynne med det, men hun fant nok mestring i det selv".</p> <p>" Det kan nok hende at hun hadde gitt opp litt før dersom det ikke hadde vært en eldre bror som hadde tatt noen steg noen år før".</p>

I neste steg ble rådata transformert til et idrettsvitenskapelig perspektiv gjennom beskrivelser av meningen i materialet, ved å gjøre eksplisitt det som er implisitt sagt, og uten å gå utenfor det som kommer frem i teksten (Robinson & Englander, 2008). I dette steget transformeres informantenes ord til uttrykk som mer direkte åpenbarer den psykologiske verdien av hva informanten har sagt (Giorgi, 2012). I følge Giorgi (2012) er dette steget hjertet i metoden, og bruk av fri fantasifull variasjon (free imaginative variation) er kritisk for å fullføre steget.

Tabellen under viser et slikt eksempel, der utvalg sitater fra hver kategori ble for ordens skyld samlet i nye tabeller og beskrevet slik at informantenes ord transformeres til uttrykk som mer direkte viser den psykologiske verdien av hva informanten har sagt (Giorgi, 2012). Her har man forsøkt å gjøre eksplisitt det som er implisitt sagt og transformere rådata til idrettsvitenskapelig perspektiv.

Tabell 3: *Tabellen viser eksempel på et utvalg sitater som her er samlet i en tabell og deretter beskrevet for å kunne transformere informantenes ord til vitenskapelige perspektiver.*

Søskenpar i eliteidrett	
Forbilde	
<i>"Jeg hadde nok aldri vært skiskytter visst det ikke var for interessen til søstrene mine og far min". Informant 2</i>	Informanten mener selv at hun ikke hadde begynt med skiskyting dersom det ikke hadde vært for sine to eldre søstre og far som alle hadde interesse for skiskyting.
<i>Det var vel i utgangspunktet derfor jeg var med, jeg tror jeg hengte meg på det (navn bror) begynte med da". "...men jeg ville vel ofte drive med det han dreiv med". Informant 3</i>	Informanten mener selv at hun ble med på skiskyttertrening i den lokale klubben fordi broren alt var med. På tross av at de som bror og søster, ifølge begge, ikke var spesielt nært knyttet, så yngre søster opp til sin bror og ønsket å gjøre de samme tingene.

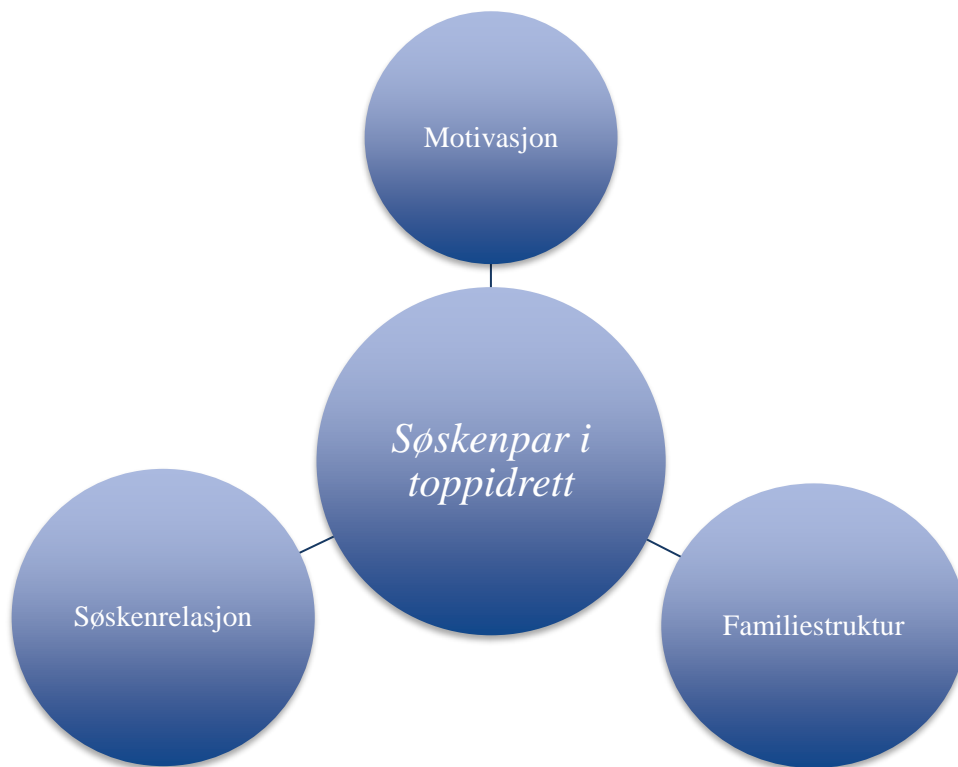
4.0 Presentasjon og vurdering av resultater

Resultatene som her presenteres er på bakgrunn av det som kom fram i intervjuene med de to søskenparene, hvor alle tidligere har vært aktive skiskyttere på høyt internasjonalt nivå. Med utgangspunkt i grovsorteringen av de transkriberte intervjuene er det valg å sortere data i meningsenheter slik det er eksemplifisert i metodedelens punkt 3.6 Strukturering av data.

I resultatdelen presenteres resultatene fra de to søskenparene gjennom fire hovedkategorier a) **forbilde**, b) **aksept og forståelse** og c) **legitimert tilgang** som de kategoriene som er felles for begge søskenparene. En fjerde kategori er ulik for de to søskenparene, for søskenpar 1 (søster-søter) er det d) **støttespiller/venninne** og for søskenpar 2 (søster-bror) er det d) **konkurrent**, denne forskjellen kom tydelig fram gjennom analysen av de transkriberte intervjuene.

Under hver av hovedkategoriene vil beskrivende sitater fra informantene presenteres i tillegg til forfatters beskrivelse av sitatet. Forfatters beskrivelse er her et resultat av analyseprosessen av de innhentede data, og sitatene skal vise variasjonsbredden i informantenes meninger og erfaringer. Dersom det er motsetninger så vil disse også presenteres. Informantenes sitater er kun identifiseres med nummer av hensyn til anonymisering, informant 1, informant 2, osv., og søskenpar 1 og 2.

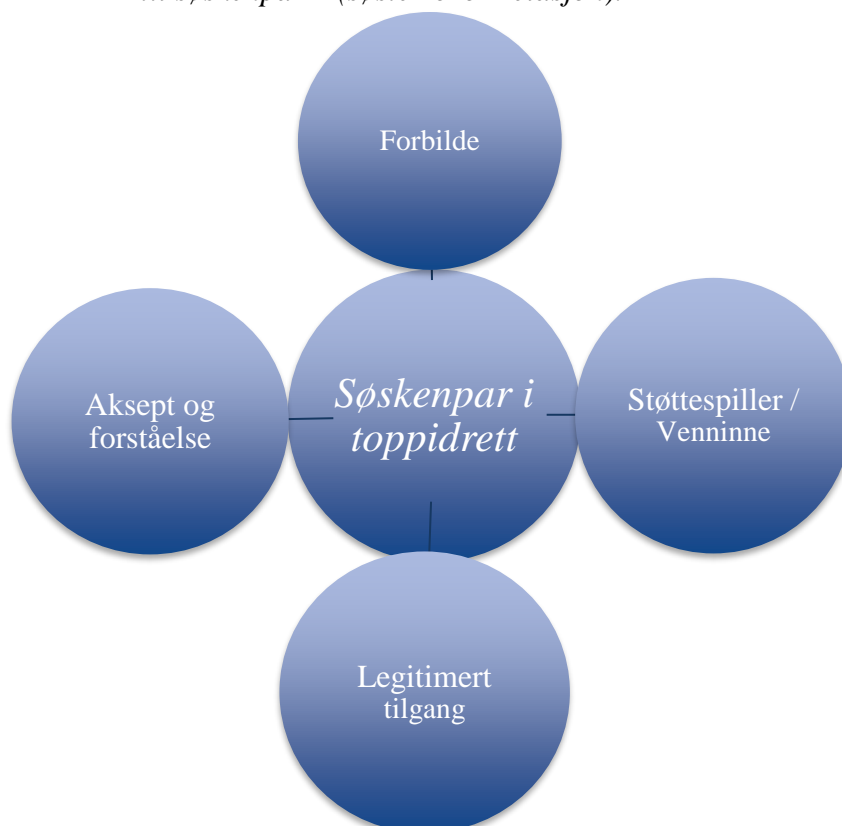
Resultatene fra undersøkelsen kan presenteres ved hjelp av følgende figurer. Figur 3 viser inndelingen i temaer slik de var framstilt i intervjuguiden. Figur 4 og 5 viser slik meningssheten ble for de ulike søskenparene etter at data var sortert på bakgrunn av de transkriberte intervjuene.

Figur 3: *Grunnmodellen, slik den var framstilt på bakgrunn av intervjuguiden, før resultatene ble analysert.*

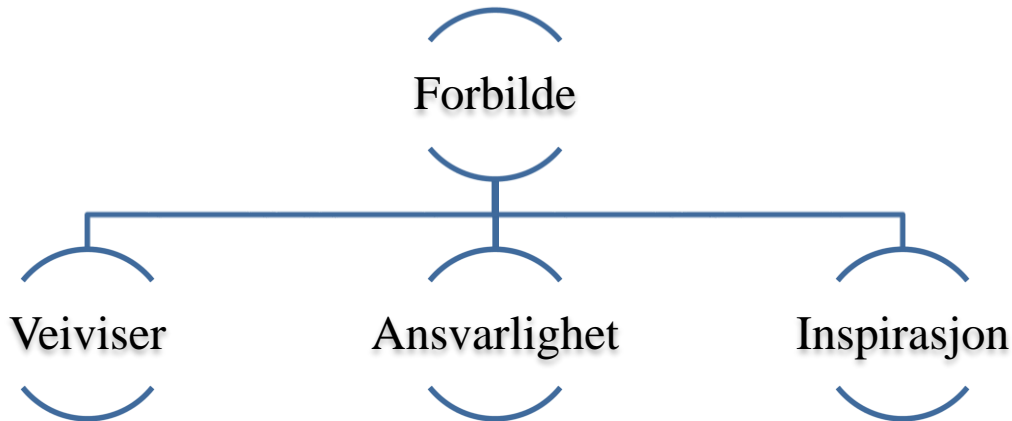

Figur 4: *Viser hovedkategoriene som vokste frem etter analysen av data knyttet til søskenpar 2 (søster-bror relasjon).*

Figur 5: *Viser hovedkategoriene som vokste frem etter analysen av data knyttet til i søskenpar 1 (søster-søster relasjon).*

4.1 Forbilde

Figur 6: *Viser hovedkategori forbilde, og underkategoriene veiviser, ansvarlighet og inspirasjon.*

Veiviser

Følgende sitat viser hvordan informant 2 forteller om sin eldre søster som opplevdes som en veiviser og den som stod for planlegging og strukturering av treningen for begge søstrene. (Informant 2):

"... hun stod i bresjen og hun lagde treningsopplegget og gjorde egentlig alt, jeg hang egentlig bare på alt som hun gjorde".

Fra søskenpar bror – søster følger her tre sitater som viser at den eldre bror var med å vise vei og gjorde at den yngre søster opplevde inspirasjon av å ha en eldre bror som hadde lykket med å komme inn på elitelaget i skiskyting. Her mener den yngre søster at dette var med å øke hennes tro på å nå det øverste nivå, at bror hadde vist vei og tatt steget dit først. Først den eldre bror som refleksjoner over det å være en veiviser (Informant 4):

" Det kan nok hende at hun hadde gitt opp litt før dersom det ikke hadde vært en eldre bror som hadde tatt noen steg noen år før".

De to neste sitatene er fra den yngre søster (Informant 3).

"...men jeg ville vel ofte drive med det han dreiv med".

"Og det var nok litt inspirerende, det hjalp nok sikkert på litt på at jeg så at han var der. Det hjalp sikkert litt på å ha trua på at jeg kunne få det til selv også".

Ansvarlighet

"hun er nok den viktigste personen i min karriere utenom meg selv...hadde det ikke vært for henne så hadde det vært mange treningsøkter jeg hadde sluntret unna" (Informant 2).

Som vi ser over opplevde informant 2 som er yngre søster i søsterparet at eldre søster var svært viktig i forhold til disiplin og gjennomføring av treningsøkter. Dette er også bekreftet av den eldre søster som beskriver de to søstrene som svært forskjellige mennesketyper, og der forskjellen er stor i hvor mye tid og energi som har vært brukt på tankevirksomhet rundt idretten (informant 1).

"Hun er jo veldig av og på sant, og jeg er nok mer sånn som... hva skal jeg si... grubler litt og liksom tenker litt og planlegger lengre framfor meg på veien".

Inspirasjon

Følgende sitater forteller at den yngste av de to søsknene har blitt inspirert av den eldste, det første sitatet gjelder det å lykkes sportslig. Her blir yngre søster inspirert av eldre bror som var først til å vinne World cup og VM-medaljer.

"... jeg ble inspirert av det han fikk til, han viste at det var mulig".

Informant 3 ble her inspirert av eldre brors suksess og opplevde at han brøyt noen barrierer for begge to. Som vi ser under forteller informant 3 om hvordan hun opplevde inspirasjonen den tiden de var i samme treningsgruppe da de begge var i alderen 15-18 år.

"... Ville jo gjøre det samme som han gjorde da, ville ikke vise noen svakhetstegn da. Så jeg ga nok litt ekstra innstas på trening".

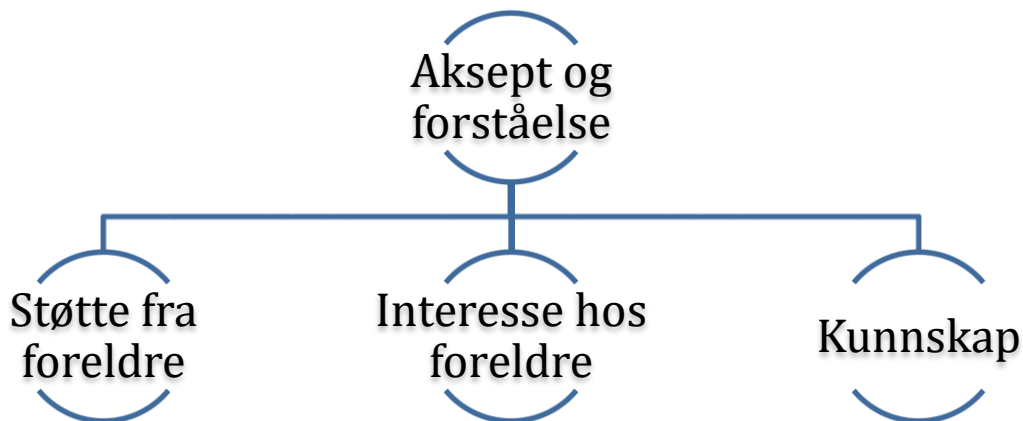
Fra søsterparet ser vi at den yngre søster opplever eldre søster som inspirator og forbilde, der hun vil gjøre det samme som sin søster (Informant 2).

"...jeg ville gjøre det samme som de gjorde..."

Mens de tre sitatene over viser til den yngste av søsknene som blir inspirert av sin eldre søster eller bror, viser sitatet nedenfor at også eldre søster har fått inspirasjon fra sin yngre søster der hun ser at hun har lært av henne i forhold til å kunne veksle fokus, og å være på når det er viktig (informant 1).

"Hun er nok mer impulsiv og kanskje... men hun er veldig fokusert når hun er på så.. der har nok jeg lære litt av henne".

4.2 Aksept og forståelse

Figur 7: *Viser hovedkategorien aksept og forståelse, og underkategoriene støtte fra foreldre, interesse hos foreldre og kunnskap.*

Støtte fra foreldre

Følgende sitat forteller om støtten begge søskenparene har opplevd fra sine foreldre opp gjennom karrieren, der de også omtaler at det opplevdes som enklere å få støtte fra foreldrene når de var to som drev samme idrett. Informant 3 sier følgende om foreldrestøtten:

" Lettere med forståelse hjemme også da når begge driver med det samme".

Under ser vi hvordan informant 1 har opplevd støtten fra foreldrene, der opplevelsen har vært at foreldrene ikke har utøvd noe prestasjonspress. Det kravet de opplevde at foreldrene stilte var at de skulle yte sitt beste.

"Jeg føler at vi alltid har fått god oppbakking hjemme, aldri hatt noe prestasjonspress, men alltid fått god oppbakking og kanskje bare krav om at vi skulle gjøre vårt beste. Samme om vi ble sist eller først, men du skal i alle fall prøve skikkelig".

Interesse hos foreldre

Følgende sitat viser at interessen oppleves fra begge foreldrene, her er far mest delaktig både som trener og som støtteapparat under konkurranser. Mor som er hjemme på gården når de andre er borte på konkurranser og treninger, oppleves også som interessert og engasjert (informant 1).

"...vi sier ofte pappa, men mamma har hele veien tolerert det og vært hjemme og latt oss styre på ikke sant.. det er kjempe viktig det også, at alle på en måte er litt enige om hva en skal drive med".

Informant 2 forteller her om interessen til sine eldre søstre og far som hun selv anser som helt avgjørende for at hun selv i det hele tatt ble skiskytter.

"Jeg hadde nok aldri vært skiskytter visst det ikke var for interessen til søstrene mine og far min".

Informant 4 forteller i sitatene under om sine foreldre som hele karrieren har vært interessert, og som alltid har stilt opp på ulike måter. Her beskriver han foreldrenes engasjement som en positiv faktor. Begge foreldrene var like engasjerte og stilte opp gjennom å ta på seg verv i idrettslaget, og de var alltid med når begge barna reiste på konkurranser.

"alle oss vært så heldige å ha foreldre som stilte opp, og det var egentlig utrolig trivelig å dra på tur da".

"Men det var i alle fall slik at mine foreldre stilte opp i styre og stell og frivillig på alt mulig, på alt du var med på, blant anna skiskyting når vi var veldig små. Når det ble mer av skiskyting så var de jo med mye der også, så det var jo naturlig når Tora også valgte den retninga selvfølgelig".

Kunnskap

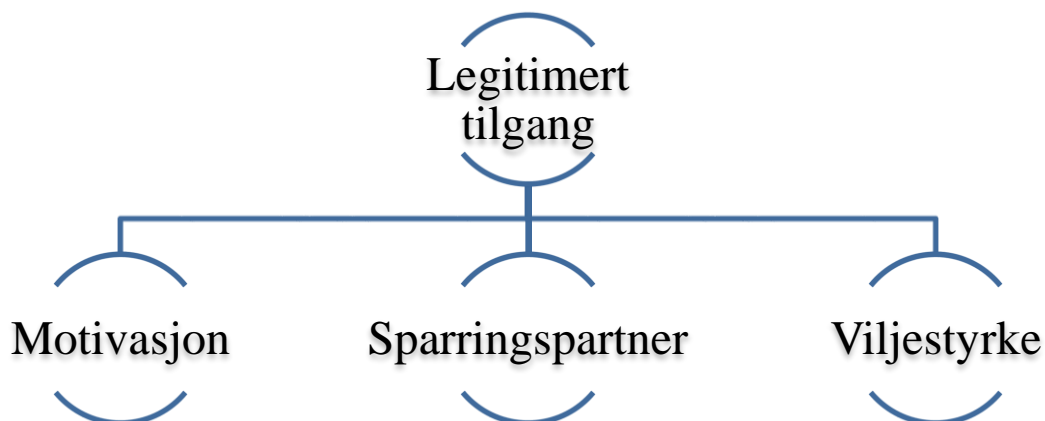
Følgende sitater viser forskjell mellom de to søskenparene. Søsterparet har en far som selv har drevet skiskyting og som er trener og ildsjel i klubben. Informant 1 beskriver sin far slik.

"Ja, pappa dreiv med det før så vi ble bare med han, han var en av ildsjelene i idrettslaget".

Utgangspunktet for bror-søsterparet er her helt annerledes, de har foreldre som ikke har noe egenerfaring med skiskyting og dermed ikke kunne hjelpe sine barn på samme måte som for søsterparet. Likevel beskrives foreldrenes interesse som stor, og de var alltid med og var lærevillige underveis. Foreldrene var også flinke til å ta med barna ut på tur i helgene, både på sommer og vinter. Dette sier informant 4:

"Foreldrene mine kunne ingenting om skiskyting så.... De var ikke noe støttende sånn med at de hjalp oss så veldig mye anna enn med helt enkle ting men der var det nok mer at kompetansen lå nok utenfor familien. Men de var liksom med og tok utviklinga trinnvis liksom. Learning by doing".

4.3 Legitimert tilgang

Figur 8: Viser hovedkategorien legitimert tilgang, og underkategoriene motivasjon, sparringspartner og viljestyrke.

Motivasjon

Her presenteres et sitat fra informant 1 som sier noe om hva som var mye av drivkraften bak det å drive med skiskyting, det var hele tiden noe som kunne forbedres. Dette må også ses i lys av at hun hadde sin aktive karriere på begge sider av år 2000, hvor spesielt skytedelen, og mest av alt skytetidene, var gjenstand for en rivende utvikling.

" Det å bli bedre, det hadde jeg hele tiden, hele tiden noe å jobbe mot, alltid noe å forbedre og sånne ting.

I tråd med informanten over, utdyper informant 2 hva som var hennes drivkraft for å drive skiskyting på høyt nivå over en periode på flere år. Hun beskriver også en idrett i stadig utvikling, og dette var noe som trigget henne til å holde høy motivasjonen.

" Ja, for min egen del, kan jo...uten at jeg har tenkt over det før, så kan faktisk det være en av årsakene til at jeg faktisk fortsatt i så mange årjeg fortsatt ikke i mange....men så mange år som jeg gjorde, for det skjedde noe hele tiden. Jeg er en type som ikke kan gjøre det samme hele tiden for jeg blir så utrolig lei, så hele tiden prøve nye ting, og jeg liker å utfordre meg på ting jeg ikke har gjort før og sånne ting..

Sitatet under viser hvordan informant 1 forteller om sin motivasjon og målrettethet satt opp mot sin yngre søster som var langt mer svingende i motivasjonen. For eldre søster var skiskyting det eneste hun ønsket å drive med, den yngre søster var ikke alltid like sikker på at det var det rette.

" ja, men hun var kanskje ikke...jeg var jo bombesikker på at jeg skulle satse videre, å gå skiskyting var det jeg hadde mest lyst til av alt etter skolen. Men hun var mer usikker tror jeg, hun...eh.. det er ikke sikkert hun hadde fortsatt om ikke jeg hadde fortsatt.... Altså sånn... helt sånn.. for hun hadde andre ting hun hadde like mye lyst til og sant".

Her forteller den yngre søster i søsterparet om hva som var hennes motivasjon for å drive skiskyting (Informant 2).

" Min motivasjon var å vinne....enkelt og greit....rett fram".

Her presenteres et sitat som sier noe om hva som var problemet da informant 3 valgte å legge opp sin toppidrettssatsning, etter at hun hadde vunnet flere internasjonale titler.

" Det var egentlig det som ble problemet siste året, å finne noe som kunne motivere meg nok til å legge ned innsatsen, jeg visste akkurat hva som måtte til, men jeg måtte være topp motivert".

I sitatet under forteller informant 4 om da han som siste års junior deltok i jrVM og fikk smaken på livet som toppidrettsutøver, med fri fra skolen, mye reising og konkurranser i forskjellige land (Informant 4).

"At jeg fikk fra skolen en hel uke eller kanskje 10-14 dager for å dra på skirenn. Det var da på en måte et sånt liv, som var et drømmescenario da akkurat da da. Det var virkelig noe jeg kunne tenke meg å holde på med da, trene hardt og... for å være med på noe sånn det..."

I sitatet som følger forteller eldre bror om hvordan han fikk motivasjon av det å bli utelatt fra elitelaget for å satse på egenhånd (Informant 4).

" Jeg hadde troen og så klarte jeg... når jeg klarte å klare meg på siden av elitelaget så var på en måte det også litt en sånn seier. Jeg klarte i alle fall det i ett år eller to kanskje.."

Her forteller eldre bror om en av de fordelene han så ved det å fortsette karrieren på egenhånd etter å ha blitt utelatt fra landslag seint i karrieren. Her trekker han fram det sosiale trivselsaspektet som viktig for motivasjonen til å satse videre (Informant 4).

Og da å trene med noen.... Ikke med lagkamerater fordi at de var like gode, men fordi det var kompiser som jeg likte å være sammen med, og det var litt gøy da".

Sparringspartner

Følgende sitater forteller om ulikheten mellom søstrene i søsterparet som de selv mener de klarte å utnytte til å få en positiv effekt gjennom høyt bevissthet og mye utprøving av ulike løsninger. Informant 2 beskriver det slik i følgende to sitater:

"... jeg tror de ulikhetene våre gjorde jo at det ble en del diskusjoner som gjorde at vi hele måtte finne ut hva som var det beste".

"... hun hadde en formening og jeg hadde en annen, og så smeller du litt i sammen og så må du begynne å tenke hva er egentlig det beste og ikke bare dure i ditt eget spor hele tiden. Det tror jeg er en styrke med å være to så tette".

Søskenparet bror-søster forteller om en langt mindre tett relasjon, der de på tross av å ha vært sammen både i treningssammenheng og konkurranser over flere år, har hatt svært lite samtaler om trening og faglige diskusjoner. Dette er i tråd med det bilde både bror og søster tegner av to søsken som alltid har hatt lite kontakt, og hvor det bare er familierelasjonen som holder de sammen (Informant 3).

"...har kanskje et par samtaler med han, men det har vært veldig veldig lite".

Viljestyrke

Følgende sitat fra informant 3 forteller noe om den viljestyrken hun har lagt for dagen helt fra hun var ung.

"Jeg var jo sånn når jeg var yngre at jeg trente for å vinne hver økt, sånn at... til og med på de rolige".

Her sier informant 3 mer om den viljen hun la for dagen på treninger da hun var yngre, her er eldre bror omtalt som forbilde og den hun ser opp til.

"... Ville jo gjøre det samme som han gjorde da, ville ikke vise noen svakhetstegn da. Så jeg ga nok litt ekstra innstas på trening".

Sitatet over forteller om stor viljestyrke og evne til ikke å gi opp. Under følger et sitat fra informant 2 som forteller om noe av det samme, de er begge de yngste og har en vilje til å presse seg og å ikke gi opp. Informant 2 oppgir mental tøffhet som er trent opp gjennom årene som lillesøster som en viktig faktor få å nå topp internasjonalt nivå i skiskyting.

"Jeg tror det handler om veldig masse fra jeg var liten også...jeg var veldig god på å presse meg selv og på å tåle smerte, og det var fordi jeg fra jeg var liten grein meg til å være med på lange turer der de ikke tok hensyn til meg fordi de visst det var jeg som var med de på tur og ikke de som var med meg".

4.4 Støttespiller og venninne versus konkurrent

Hovedkategorien i intervjuguiden er søskenrelasjonen, men de to søskenparene viser så ulike dimensjoner for denne kategorien at det velges å dele denne i to mer presise kategorier. For de to søskenparene er det altså mest riktig å se søskenrelasjon for hvert enkelt søskenpar for seg. Dette med bakgrunn i at det gjennom intervjuene kommer tydelig fram at

de har svært ulike søskenforhold. Dette kan eksemplifiseres gjennom en uttalelse fra informant 4 som forteller at de to ikke har noe tett forhold, og at dette er noe han heller ikke ofrer mange tanker.

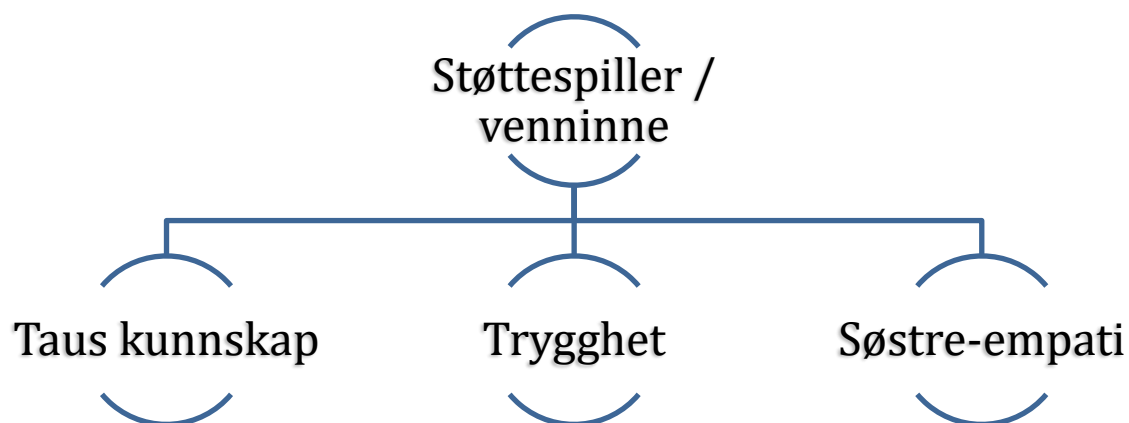
"...vi har egentlig veldig lite kontakt, snakker aldri på telefon eller. Vi ses når vi tilfeldigvis ses liksom. Liksom... tenker ikke så mye på det. Mange synes jo det er rart".

Da kan vi gjennom et sitat fra informant 1 vise hvordan hun ser på det å ha noen der som er mer enn en lagvenninne, men faktisk også en søster. Det oppleves her som mer støttende og trygt med en søster på samme lag.

"Så det er litt greiere for du har både gode og dårlige dager, sant. Og når en kjenner hverandre så kan en gjerne være mer overbærende med de og en kan..ja ha flere utbrudd og få ut litt frustrasjon, men likevel så er det greit igjen ikke sant. En takler hverandre på en litt annen måte enn når en ikke er søsken".

Som tidligere nevnt er de to søskenparene kjønnsmessig ulikt sammensatt, hvor informant 1 og 2 er søster/søster og informant 3 og 4 er søster/bror. For søsterparet er hovedkategorien støttespiller og venninne, men det for paret bror/søster er hovedkategori konkurrent.

4.4.1 Støttespiller og venninne

Figur 9: Viser hovedkategorien støttespiller/venninne, og underkategoriene taus kunnskap, trygghet og søstre-empati.

Taus kunnskap

Sitatet under forteller om hvordan hun opplevde tryggheten av det at de var to søstre som kjent hverandre gode, hun hadde alltid noen hun kunne stole på og som kjent henne så godt at ord ikke var nødvendig for å kommunisere (Informant 2).

"... i forhold til støtte så var det kjempebra. Det var ikke alltid det var behov for masse ord, men det at du vet at det er noen som er der som forstår deg. Da er et blick egentlig nok.. det er ikke alltid det er ord som er det viktigste, men det går litt på kroppsspråk og ha en trygghet om at har du behov for hjelp så kan du få hjelp".

Trygghet

I sitatet under forklarer informant 1 hva hun mener har vært en av suksesskriteriene for at begge de to søstrene nådde opp på et høyt internasjonalt nivå. Det var en ekstra trygghet i at de var to som kjente hverandre veldig godt og som en alltid kunne søke støtte hos.

"...tror jeg at det å ha noen... vi er veldig mye borte... vi hadde noen vi kunne blåse ut på. Herligheten, dette går ikke, ikke sant, at du kan bli Uhhhh... og så er du like god venn med de neste dag likevel".

Selv om det andre søskenparet har en annen søskenrelasjon enn søsterparet, finner vi ett sitat hvor yngre søster omtaler sin bror som en trygghet i det hun tok steget opp på elitelaget. Da opplevde hun en trygghet i at hennes bror alt var på dette laget (Informant 3).

"Jeg syntes det var godt sånn i starten at det var noen jeg kjente der...selv om vi ikke var verdens beste venner. Første gangen vi var på World cup... eller første gangen jeg var med så var han også med, det synes jeg var en trygghet når vi skulle reise utenlands".

Søstre-empati

Funnene for det ene søskenparet hvor begge ønsker at den andre skal lykkes i samme konkurranse, støtter funn i tidligere forskning hvor en av informantene uttrykker at hun ønsker at med sin søster ved sin siden ønsker hun at de begge skal lykkes (Davis & Meyer, 2008). Informant 1 uttrykker hvordan hun opplevde empatien fra sin søster slik.

"Det er jo opp- og nedturer sant, den ene går bra og den ene går dårlig og da er det slik at en gjerne må prøve å være glad for den som har gått bra, men så er en egentlig fryktelig skuffet

selv da. Så det er masse sånn ting også, sant, på en måte at en lærer seg på en måte å leve med det".

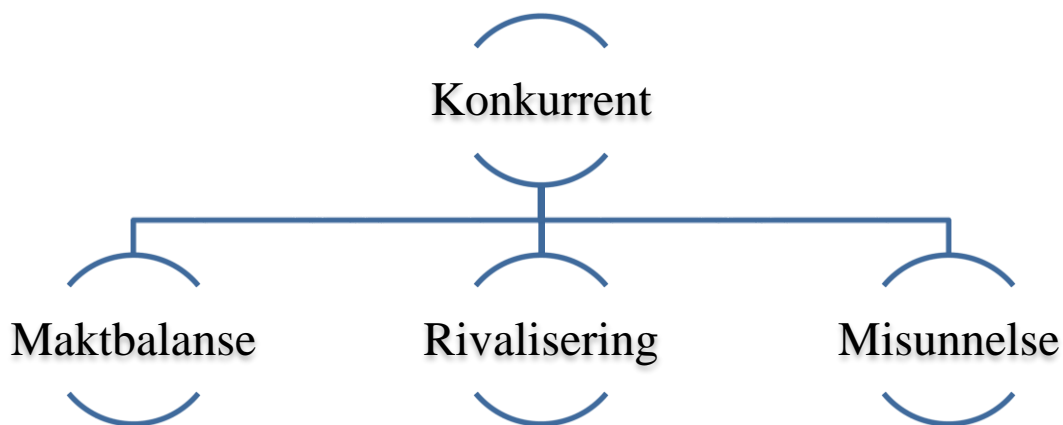
Gjennom et sitat fra informant 2 ser vi hvordan hun viser forståelse og respekt for sin eldre søster som hun opplever som støttende på tross av at hun selv hadde sportslig motgang. Her bruker hun også benevnelsen forbilde om sin eldre søster.

" For hun har egentlig alltid vært forbildet mitt. Og takle den motgangen hun ble utsatt for en periode, det...på den måten..det å likevel være der for meg og støtte meg, det har jeg vært imponert over mange ganger".

Under ser vi et sitat fra informant 2 som forteller at hun var opptatt av at hennes søster også hadde det bra for at hun selv skulle ha det bra, og dette forteller at det er sterke bånd mellom søstrene.

" Jeg tror nok hun var mye mer selvstendig enn det jeg var, jeg var nok mye mer overgira enn henne og enn hun visste og enn jeg har innrømmet, jeg var veldig avhengig av....ja..at ting var bra for henne og at det var bra for meg".

4.4.2 Konkurrent

Figur 10: *Viser hovedkategorien konkurrent, og underkategoriene maktbalanse, rivalisering og misunnelse.*

Maktbalanse

Etter hvert endret maktbalansen seg, fra de første årene hvor eldre bror var den som hadde de klart beste resultatene og fikk mest oppmerksomhet, fra blant annet media. Dette bildet endret seg etter hvert, og yngre søster presterte jevnt over stabilt på høyt internasjonalt nivå, i motsetning til bror som var ustabil i resultatene (Informant 4).

"...jeg tenkte litt sånn.. altså jeg måtte jobbe hardt for å ha samme resultatene, så måtte jeg jobbe enda hardere enn det hun gjorde da....tenkte nå jeg da. Men hun har nå stort sett vært.... Med kanskje unntak tidlig på 2000-tallet så har hun stort sett vært ledende på resultat av oss da".

Rivalisering

Rivalisering innad i søskenparene er noe begge søskenparene har sagt noe om. Men de to søskenparene viser svært ulikt syn på rivalisering, dette kommer fram i sitatene under.

Følgende uttalelse kommer fra informant 1 som forteller at rivalisering mellom søstrene aldri har vært noe problem ettersom de stort sett har blitt uttatt til de samme konkurransene og i svært liten grad har kjempet om den samme plassen i uttakssammenhenger.

" Men altså det har ikke vært noe problem, for det har egentlig vært greit hele veien. Vi har begge to gått stafett hele tiden og begge to har stort sett vært med på det meste. Hun har alltid vært med mens jeg har... nesten alltid vært med".

Fo søskenpar 2 kan rivaliseringen vises med sitater fra både søster og bror. Eldre bror som var først ute med å oppnå suksess og å vinne internasjonale konkurranser, opplevde en rivalisering med sin søster, selv om de ikke var direkte konkurrenter. Han beskriver her at det var en form for kamp mellom de to om å være den beste (Informant 4).

" Så det var nå litt stas å være bedre enn henne en periode og så slo hun tilbake igjen. Det var litt sånn rivalisering, det var det nok. Og hun... jeg trodde noen ganger at jeg oppnådde resultater som hun aldri kunne komme i nærheten av, og så klarte hun det likevel".

Yngre søster uttrykker i sitatet under en tilfredsstillelse av å være bedre enn sin bror, selv om hun også mener at dette er noe han har vært mer opptatt av enn henne (Informant 3).

" Tror kanskje broderen har mer konkurranseinstinkt, men det var jo kult å slå (navn bror) også".

I følgende sitater foreller både bror og søster om et søskenforhold som var preget av lite samarbeid og støtte av hverandre, det har vært mest kritikk og erting som har preget kommunikasjonen (Blazo et al., 2014). Informant 4 beskriver forholdet til sin søster i følgende to sitater.

" Nei vi var litt som hund og katt så vi hadde ikke så mye kontakt mellom oss egentlig.... Vi var flinke til å kritisere hverandre men ikke så mye å skryte da. Det var heller mer erting".

" Jeg har vært en kødd hele tiden, jeg må innrømme det (latter). Jeg har holdt henne nede, men hun har liksom funnet motivasjon i det og holdt seg hard".

Søster forteller om sin opplevelse av forholdet til sin bror som var preget av lite kontakt når de var på treningssamlinger og konkurranser sammen, og derfor var ikke rivaliseringen like tydelig der som når de var sammen hjemme hos foreldrene (Informant 3).

" Det var vel mye fighter utenom føler jeg".

Dette bildet bekrefter bror i følgende sitat, han beskriver rivaliseringen også som vanlig søskenkjærlighet og er tydelig på at det ikke har vært noe ondsinnet mellom søsknene (Informant 4).

"Ja det var noe vi ikke likte å.... vi var flinke til å holde oss litt sånn unna hverandre. Men vi likte ikke at det skulle spre seg utover og lage dårlig stemning når vi var på tur da. Så da var vi.... Vi kranglet kanskje litt når vi var hjemme på (bosted foreldre) og litt sånn, i jula og litt sånn, men når vi var på tur så var vi ganske snille ja".

Misunnelse

Følgende sitater fra informant 4 forteller om hvordan han opplevde det at yngre søster etter hvert oppnår like gode resultater internasjonalt som han selv alt hadde oppnådd. At han etter hvert ikke lengre syntes det var gøy at hun oppnådde flere og bedre resultater enn det han selv hadde.

"...husker første gangen hun gjorde det bra. Da var det et sånn blaffresultat og da var det overraskende og moro. Og så ble det litt kjedeligere når det stabiliserte seg og hun var dritt god hele tiden da, og en ikke fikk det til alltid selv".

Videre forteller bror om hvordan det var å etter hvert leve i skyggen av sin søster som ble en ener nasjonalt og også en internasjonal stjerne, mens hans egen karriere på mange måter stoppet opp (Informant 4).

"Det var nå litt tøft, litt rart...ja.. men det var nå, jeg skjønnte liksom at hun hadde noe krutt i blodårene som gjorde at hun klarte å kjempe om bra plasseringer da...internasjonalt etter hvert".

5.0 Oppsummerende diskusjon

I det foregående kapittelet ble funnene fra de kvalitative intervjuene gjengitt på en mest mulig åpen og fordomsfri måte. I dette kapittelet skal disse utsagnene og funnene tolkes og drøftes opp mot teori og tidligere forskning. Målet med denne delen er å oppnå en mer dyptgående forståelse av resultatene, og en drøfting av disse i forhold til oppgavens problemstilling; *Er det prestasjonsfremmende å være søskenpar på elitenivå i skiskyting?* Kapittelet vil også inneholde en kritisk vurdering av forskningsmetoden denne studien har benyttet, og det avsluttes med punktet avsluttende kommentar.

5.1 Drøfting av resultater

Søskenrelasjon som prestasjonsfremming

Resultatene i studien viser tydelige forskjeller i søskenrelasjonene mellom de to søskenparene. Derfor ble det i resultatdelen presentert to ulike modeller for henholdsvis søskenpar en, søster-søster og søskenpar to, søster-bror. Hovedkategorien for søskenpar en ble støttespiller og venninne, med underkategoriene taus kunnskap, trygghet og søstre-empati. For søskenpar to var hovedkategorien konkurrent, med underkategorier maktbalanse, rivalisering og misunnelse. Denne ulikheten mellom søskenpar bekreftes blant annet av Kvello (2008) sin søskenforskning, der han viser til at ulikhetene i søskenrelasjonen er store mellom ulike søskenpar. Likt for begge søskenparene er at den yngste av de to forteller at de ble introdusert for skiskyting gjennom sin eldre søster eller bror. Dette er i tråd med funn gjort av Raudsepp og Viira (2000) som fant sammenheng mellom fysisk aktivitet hos ungdom og signifikante andre, inkludert søsken.

Intimiteten er svært forskjellig mellom søskenparene, søsterparet forteller begge to at de trives godt i hverandres selskap og beskrivelsen ligner mye på det en vil se på som et venninneforhold. De har mye kontakt, også de årene de bodde fra hverandre var den ene ofte på besøk hos den andre, og de forteller begge at de trente mye sammen i alle årene hvor de var aktive skiskyttere. At de hadde denne tette kontakten beskriver begge som positivt både personlig og som toppidrettsutøvere. Selv om de to søstrene konkurrerte mot hverandre, beskriver de forholdet kun med positive betegnelser, funnene stemmer med studien gjort av Ainsworth (1991) som fant at søsken med liten aldersforskjell knytter bånd og opptrer ofte som lekekamerater, og de utvikler et nært forhold som preges av samarbeid, gjensidighet og gjensidig tillit. Begge søstrene trekker også fram fordelene med å kunne trene med noen som er på samme nivå og som har andre styrker enn det en selv har. I følge begge søstrene er den

eldste søsteren veldig strukturert og flink til å planlegge, men ikke flink nok til å koble ut tanken på idrett. Den yngre søster er mer impulsiv og ser lite begrensninger og er flink til å koble av fra idretten, men mangler samme struktur og plan. At søsken som er vokst opp sammen ofte er vel så ulike som personer fra forskjellige familier har vært en vanlig oppfatning i lang tid (Eckstein, 2000). I følge Eckstein (2000) er det både kjønn, aldersforskjell mellom søsken, plass i søskenrekken, familiesammensetning, familiens holdninger og verdier, som er faktorer som er med å forme det enkelte individ.

Søsterparet forteller om positive effekter av det å være søsken i idrett, og dette samsvarer med funnene til Davis og Meyer (2008) som forteller om aspekter av nærhet og respekt, men også negative effekter som rivalisering og baksnakking (Blazo, Czech, Carson, & Dees, 2014). Slike negative sider ved søskenrelasjonen beskriver imidlertid ingen av søstrene. Selv om de i flere år var direkte konkurrenter i både nasjonale og internasjonale konkurranser forteller de ikke om opplevelsen av økt stress i forbindelse med konkurranse mellom søsken i eliteidrett. Dette er ulikt fra funnene som Davis og Meyer (2008) fant, der informantene beskrev at det var annerledes å konkurrere mot søsken sammenlignet med andre konkurrenter. Søstrene trekker frem at de har trent sammen både i hele oppveksten og i de årene hvor de bodde på ulike kanter av landet, hvor de besøkte hverandre for å kunne trene sammen. I voksen alder fortsatte de å trene sammen, og det er grunn til å tro at alle disse treningstimene sammen har vært et positivt bidrag til det å nå høyt internasjonalt nivå i skiskyting. Den yngste av søstrene trekker fram sin eldre søster som en viktig faktor for at hun nådde det nivået hun gjorde, og på direkte spørsmål sier hun at hun ikke hadde blitt like god uten støtte fra sin søster. Dette viser hvor høyt hun setter det positive bidraget hennes søster har tilført hennes karriere, og en kan si at yngre søster omtaler sin eldre søster som en veiviser og rollemodell (Davis & Meyer, 2008; Whiteman et al., 2007). Litt av det samme, men om enn i langt mindre grad finner vi hos søskenpar to som består av bror og søster. I tidlig alder kan det se ut som eldre bror også her har vært en form for veiviser (Davis & Meyer, 2008).

Søskenpar to forteller om et noe annet bilde, de har lite kontakt og trener ikke sammen annet enn i sammenhenger hvor de må. Davis og Meyer (2008) beskriver søskenrelasjon som en trygg og pålitelig allianse hvor eldre søsken ofte er rollemodell for yngre. I tilfelle søskenpar to er begges beskrivelse av relasjonen at de har lite behov for kontakt med hverandre, men at bror tidlig i karrieren var en form for rollemodell der han var først til å ta steget inn på ulike lag, og han var først av de to til å vinne store internasjonale konkurranser. Ut fra intervjuene er det lite som indikerer at han var det vi vil forbinde med en ansvarsfull

oppasser for sin yngre søster (Furman & Buhrmester, 1985). I følge Kvello (2008) er det stor variasjon innen søskenrelasjonen, årsaker til denne kvalitetsforskjellen er blant kjønn, to søstre har størst intimitet. Dette er i tråd med resultatene fra denne studien hvor de to søskenparene forteller om ulike følelsesmessige bånd (Furman & Buhrmester, 1985), hvor søsterparet gir inntrykk av å ha et intimt forhold og hvor begge søstrene beskriver den viktige rollen de har hatt for hverandres utvikling (Kvello, 2008; Allbaugh et al, 2016). Resultatene støtter Allbaugh med flere (2016) som viser at mangfoldet i søskenrelasjon gir en like stor varians i rolle og betydning søsken spiller for hverandres utvikling, men denne studien har ikke noe mål å undersøke disse ulikhetene videre.

Gjennom intervjuene beskriver søsterparet at det i interaksjonene mellom søstrene ikke er nødvendig med verbal kommunikasjon, de forstår hverandre og vet hvordan den andre har det, og et blick kan være nok til at den ene vet hvordan den andre har det. Dette kan omtales som taus kunnskap, og refererer til den følelsesmessige involveringen slik Davis og Meyer (2008) omtaler den.

Resultatene viser at i begge søskenpar er det den eldste som har gått foran i utviklingen som idrettsutøver, og den yngste i begge søskenpar forteller om en læringseffekt av å ha en eldre søster eller bror. Denne interaksjonen mellom søsknene er uttalt av begge søskenparene, men klart tydeligst uttalt av søstrene i søsterparet, og det har likhetstrekk med det som omtales i forhold til praksisfelleskapet, og som er knyttet til mesterlære (Johansen et al., 2009). Dette er tydelig uttalt av yngre søster i søskenpar en der hun forteller at hun bare hang på sin eldre søster, som en «lærling», og at det var henne eldre søster, «mester», som stod for all planlegging og tilrettelegging av treningsøktene (Johansen et al., 2009). Den yngste i begge søskenparene rapporterer at den eldre søster eller bror påvirket deres innsats innen idrett i positiv retning, men i noe ulik grad (Côtè, 1999). Graden av påvirkning virker å være sammenfallende med nærhet i søskenrelasjonen, søsterparet som rapporterer om nærhet i søskenrelasjonen, rapporterer også om større påvirkning, og den oppleves mest positiv av yngre søster. I det andre søskenparet rapporterer eldre bror om sjalusi når yngre søster presterer bedre enn han selv, og dette funnet støtter studien til Côtè (1999), hvor søskenpåvirkningen kan føre til sjalusi og misunnelse. Det som imidlertid skiller, er at det her er eldre bror som tidligere har hatt rollen som veiviser og «mester», men som blir forbigått av sin yngre søster. Han beskriver det som vanskelig at han oppnådde store svingninger i konkurranse-resultatene mens søster var stabilt god hele tiden. Resultatene viser at han endret holdning til at hun lykkes fra «overraskende og morsomt» første gang hun gjorde det bra til «kjedeligere» når hun presterte stabilt på høyt nivå.

Ivrige foreldre og framgang

De to søskenparene forteller ulike historier i forhold til rollen familien har hatt når det gjelder bidraget på veien til å bli toppidrettsutøvere. Søsterparet er oppvokst i en skiskytterfamilie, hvor far først var aktiv og senere trener og leder i klubben. De hadde også en eldre søster som startet med skiskyting før de selv begynte. Selv om far var den som var aktiv inn mot skiskyting, var mor også støttende, men sjelden med på konkurranser da hun måtte ta fjøsstellet hjemme. Når de reiste på konkurranse i helgene var far med som støtteapparat, og han fulgt søstrene tett også utover i karrieren, blant annet i støtteapparatet til skiskytterforbundet. Det andre søskenparet har vokt opp i en familie hvor ingen av foreldrene hadde noen form for kompetanse på skiskyting, men de har helt fra bror som var eldst ble introdusert for skiskyting, opplevd støtte og tilrettelegging fra foreldrene. Foreldrene har stilt opp som frivillige i idrettslaget og som støtteapparat på konkurranser, og i årene hvor både bror og søster deltok i internasjonale konkurranser var de ofte til stede på tribunen.

Begge søskenparene forteller om støtte fra foreldrene, der forholdene hele veien ble lagt til rette for at de skulle få drive med skiskyting. Foreldres støtte gjennom økt engasjement fører ofte til større motivasjon og mer deltagelse i idrettsaktivitet hos barn (Kay, 2004; Walters, Schluter, Thomson & Payne, 2011; Woolger & Power, 1993; Duncan et al., 2004; Stevenson, 1990), og resultatene indikerer at alle søsknene har opplevd støtte fra sine foreldre gjennom hele karrieren. Slik støtte kan skje på ulike måter, både gjennom praktiske, finansiell og emosjonell støtte (Kay, 2004; Hellstedt, 1987). I en idrett som skiskyting som krever både stor praktisk og finansiell støtte er foreldrebidraget viktig. Resultatene indikerer også at begge søskenparene har hatt foreldre som har hatt positiv holdning til det å drive med fysisk aktivitet og at dette har vært en opplevd støtte (Baxter-Jones & Maffulli, 2013; Gould et al., 2002; Brustad, 1993). Ut fra resultatene ser vi at søsterparet har en far som er svært engasjert og som har kunnskap gjennom egenerfaring i skiskyting, og det er også han som introduserer sine døtre for idretten. Dette stemmer med bildet Fredricks og Eccles (2004) tegner av foreldre med kunnskap og erfaring som mer engasjerte. Likevel forteller også det andre søskenparet om sine foreldre uten den samme erfaring som engasjerte og deltagende, men på en noe annen måte. Begge søskenpar forteller om frihet til å ta sine egne valg og opplevelse av full støtte for sine valg fra foreldrene også etter at de nådde elitenivå, og dette sammenfaller med funnene til Gould et al. (1999; 2002; Côtè, 1999; Durand-Busch & Salmela, 2002), der foreldrenes støtte var viktig også etter at utøverne nådde elite nivå. Søskenpar en gir uttrykk for at de ikke opplevde press fra foreldre men heller ubetinget støtte, men på den andre siden ble det stilt krav til at de alltid skulle gjøre sitt beste. Slike

forventninger som ikke oppleves som for høye eller for lave av utøveren selv, knyttes opp mot økt glede hos barnet for å drive idrett (Woolger & Power, 2000).

Kort oppsummert kan det sies at det er både likhetstrekk og ulikheter når det gjelder rollen familie har spilt for de to søskenparene. Resultatene viser at felles for alle er en opplevelse av støtte hjemmefra gjennom hele karrieren, ulikheten er i hvilken form denne støtten har kommet, og i hvilken grad foreldrene har påvirket deres valg av skiskyting som idrett. At familiens totale rolle er viktig for rekruttering og utvikling av idrettsferdighet samsvarer mye med funn i en tidligere studie innen skiidrett (Rønbeck, 2006).

Søsterparet har en eldre søster som de begge forteller var den som sammen med far introduserte dem for skiskyting, og den yngste av søstrene hadde da to storesøstre som begge trente skiskyting. Med de to eldre søstrene og far som var engasjert som trener var det et naturlig valg for henne og også begynne med den samme idretten. Dette stemmer godt overens med tidligere forskning på søskenpåvirkning (Côté & Hay, 2002; Stevenson, 1990). For begge familier indikerer resultatene at skiskyting var en felles interesse for alle medlemmene i begge familiene og at det virket samlende for de som familie. Dette er i tråd med resultater i en tidligere studie som trekker fram at idrett er samlende og gir familien identitet (Bean et al., 2014).

Resultatene viser også at den yngste i begge søskenparene, som i løpet av karrieren oppnådde de klart beste resultatene innad i søskenparene og på ulike tidspunkt var regnet som verdens beste skiskytter på kvinnesiden, rapporterer at de mentalt har hatt utbytte av å trene med sine eldre søsken. Jones (2002) definerer mental tøffhet som evnen til generelt å takle utfordringer som idretten stiller til en utøver bedre enn konkurrentene, men også idrettsspesifikt være mer målbevisst, fokusert, ha større selvtillit og mestre stress bedre enn konkurrentene. Denne studien har ikke til hensikt å belyse området mental tøffhet, men det registreres at de yngste i søskenparet antyder at det å vokse opp sammen med en eldre søsken kan ha påvirket deres mentale tøffhet positivt. At mental tøffhet er funnet å være et viktig bidra for suksess på idrettsarenaen støttes av studien til Gould og medarbeidere blant amerikanske olympiske mestre (2002).

Søsken som drivkraft

Ryan & Deci (2007) sier at trening og idrett står som selve symbol på motivasjon, ettersom de stiller krav til energi, fokus og ofte en stor andel disiplin. Dette gjelder også for skiskyting som ofte betegnes som en ressurskrevende idrett, både i forhold til tid, disiplin, utstyr og anlegg, for å nevne noe. Selv om du er del av et lag eller en gruppe må

treningsjobben må gjøres alene, og du konkurrerer i de fleste sammenhenger alene. Det er dine egne prestasjoner som er avgjørende for resultatet. Alle fire utøverne i denne undersøkelsen har i en lengre periode vært toppidrettsutøvere med plass på det norske elitelaget, de har oppnådd å stå øverst på pallen i internasjonale mesterskap, og dette er det bare mulig å få til dersom motivasjonen er sterk.

Alle fire respondentene viser gjennom sine uttalelser en tydelig indre motivasjon, der alle trekker fram utfordringen ved å drive skiskyting. De er alltid på jakt etter å bli bedre, og mestringsmotivet er tydelig uttalt hos alle (Ryan & Deci, 2000b; Dweck, 1986). De to yngste som oppnådde de beste resultatene internasjonalt forteller at når den indre motivasjonen ble redusert så avsluttet de elitesatsingen, de visste hva som skulle til for å oppnå videre suksess, men klarte ikke å finne noe som kunne motivere de til videre satsning. Målorienteringsteorien (Duda & White, 1992) skiller mellom to ulike målorienteringer, mestringsmål og prestasjonsmål. Alle respondentene forteller om mestringsmål hvor de hele veien ønsket å komme videre, de forteller også at målene ble formulert etter hvert som de tok steg i karrieren. Mest tydelig er dette hos de yngste og mest suksessfulle i søskenparene som også forteller om tydeligere resultatmotiv enn sine eldre søsken. Dette er i tråd med målperspektivteorien som sier at en utøver kan være mestrings- og prestasjonsorientert på samme tid (Nicholls, 1984). Intervjuene hadde ikke til hensikt å følge opp dette mer, men det kan være naturlig å spørre seg om det kan være sammenheng mellom motivasjon, mennesketype og mestring. De to yngste gir gjennom intervjuene uttrykk for at det er de som har vært flinkest til å koble av fra idretten i løpet av karrieren, og idretten har ikke vært et være eller ikke være for de to på samme måte som for de eldste, som totalt sett hadde mindre idrettslig suksess.

Idrettslig utvikling har innad i de to søskenparene gått i ulikt tempo, og det som kjennetegner begge er at eldst har tatt steget opp på elitenivå først. Yngst har kommet etter, tatt igjen og gått forbi den eldste i prestasjon. Dette er i tråd med Davis og Meyer (2008) som viser til at eldre søsken som oppnår elitenivå kan opptre som en rollemodell for yngre søsken. I søsterparet har dette forsterket begges motivasjon, i paret bror-søster tyder uttalelsene på at det også har påvirket brors motivasjon negativt i perioder. Den yngste i begge søskenparene forteller at det i løpet av karrieren har vært motiverende å ha et eldre søsken som har vist vei og oppnådd idrettslig suksess (Davis & Meyer, 2008). At den yngste av søsknene er den som har nådd det høyeste idrettslige nivået stemmer godt med funn i andre studier (Hopwood et al., 2012; Gilberg & Breivik, 1999; Pinchbeck, 2014). De fant i sine studier at det var en klar tendens at yngre søsken nådde det høyeste ferdighetsnivå av søsknene, i Gilberg og Breivik

(1999) sine funn var 10 av de 18 mestvinnende norske eliteutøverne yngst i søskenflokket. Søsterparet rapporterer et forhold som tolkes som en intim søskenrelasjon, de trives godt sammen og ser på hverandre som viktige støttespillere under idrettskarrieren, og begge deler æren for idrettslig suksess med sin søster. Dette funnet støttes av studiene både til Gilberg og Breivik (1999) som dybdeintervjuet de mest suksessrike norske utøverne internasjonalt blant annet i forhold til søskens rolle, men også Rønbeck og Vikander (2011) som intervjuet et stort antall norske og amerikanske langrennsløpere om deres søskenpåvirkningen. Begge viser en signifikant oppfatning hos informantene der søsken har hatt betydning for deres idrettslige utvikling som eliteutøver, både gjennom rollene som treningspartner, forbilde og støtte (Gilberg & Breivik, 1999).

Alle informantene forteller også om motgang i karrieren, men her er det tydelig forskjell på de to søskenparene når det gjelder opplevelsen av støtte fra den andre i søskenparet. Begge søstrene i søsterparet forteller om verdien av å ha en søster der i perioder med motgang, og at denne støtten var viktig for å komme tilbake. Det andre søskenparet rapporterer ikke om den samme støtten, og dette kan forstås i ulikheten i grad av intimitet hos de to søskenparene. Alle fire forteller imidlertid om motgangen som positiv læring i etterkant, og det å komme tilbake etter motgang er også tidligere funnet å kunne være en viktig faktor for å oppnå idrettslig suksess (Morgan & Giacobbi, 2006).

Søsterparet la opp på samme tid, var dette tilfeldig? Eldste søster forteller at det var mest tilfeldig at karrieren sluttet på samme tid, og dette bekreftes av yngre søster som sier at dette aldri var noe tema. For det andre søskenparet sluttet yngste søster først, hun oppgir manglende mål å stekke seg etter som grunn for at hun la opp. Bror la opp sin karriere som eliteutøver mye grunnet skader og manglende resultater et par år senere. Dette tyder på at det ikke for noen av søskenparene var en motivasjonell binding som førte til at de la opp sin eliteidrett på omtrent samme tid.

5.2 Metodisk diskusjon

Innen kvalitativ og fenomenologiske forskning er tilnærmingen at en nærmer seg fenomenet med den erfaringsbakgrunn og den forståelsen en har fra tidligere av et fenomen. Dette utgangspunktet kan påvirke informantens beskrivelse, vår behandling og framstilling av resultater og til sist måten disse blir analysert på (Kvale & Brinkmann, 2009).

Forskerens bakgrunn og forforståelse er det tidligere redegjort for i studien (se 1.1 Egen bakgrunn), ved siden av å sikre kredibilitet gjennom refleksivitet (Thomas & Magilvy,

2011). Forskerens erfaringsbakgrunn fra skiskyting og kjennskap til utøverne som ble med som informanter er å anse som en styrke for denne studien. Det å ha en fot i miljøet ga en mulighet til å kunne intervju utøvere som har vært på helt øverste nivå i sin idrett. Det å få tilgang til et unikt utvalg, og å forske på eliteutøvere har totalt sett et lite omfang. Å få et innblikk i prestasjonskulturen blant noen av våre mest suksessrike vinteridrettsutøvere er å regne som svært interessante og verdifulle data.

Kvalitative metoder kan åpne opp for forskning der kunnskapsgrunnlaget i utgangspunktet er tynt, der problemstillingen er sammensatt og kompleks, og der vi stiller oss åpne for mangfoldet av mulige svar. Det gir oss en god tilgang til intervjuobjektets dagligverden, men noe av kritikken til intervjuforskning er at selve gjennomføringen av intervjuet stiller store krav til intervjueren. Det er krevende å lære intervjuforskning godt, ikke bare selve intervjuet men også refleksjon over verdien av den intervjuproduserte kunnskap (Kvale & Brinkmann, 2009). I tråd med deskriptiv fenomenologisk metode og fenomenologisk reduksjon er det forsøkt å beskrive fenomenet søskenrelasjon og søskenpåvirkning i skiskyting slik informantene beskriver det og slik det oppfattes av forsker (Robinson & Englander, 2007). Intervjuer i denne studien har fra tidligere lite erfaring med denne type intervju og valgte derfor å først gjøre et prøveintervju av en av informantene. Refleksjonen i etterkant av dette intervjuet var at intervjuet gav tilfredsstillende resultater i forhold til det som var forventningen, men det er selvsagt slik at ulike lesergrupper kan bedømme verdien av intervjuundersøkelser på ganske forskjellige måter (Kvale & Brinkmann, 2009). Gyldighet knyttet til hvorvidt de svarene som ble funnet gjennom studien er svar på de spørsmål vi faktisk stilte er viktig å problematisere, i dette tilfellet som kommunikativ gyldighet. Forsker har her bevisst forholdt seg til tidligere forskning på temaet og studiens funn sammenlignes med tidligere funn (Tjora, 2017).

Tre av fire intervju ble gjennomført som telefonintervju, det kan være en ulempe da det ikke gir mulighet for å lese kroppsspråk og oppnå blikk-kontakt. Da intervjuer allerede har en relasjon til alle informantene fra før ble det vurdert som godt nok å gjennomføre telefonintervju, og samtidig sparte det intervjuer for mye tid til reising. Temaene i intervjuet var ikke av sensitiv art, og dette er også et argument for at intervju ansikt til ansikt ikke var nødvendig. At intervjuer kjenner informantene ses på som en styrke, ikke minst for å få disse tidligere elite utøvere i tale. Men det kan på den annen side også være en mulig feilkilde dersom denne relasjonen fører til at informantene ikke forteller det de egentlig mener. Med de temaene som her ble tatt opp i intervjuet anses ikke det som sannsynlig, da svært få av områdene det ble intervjuet om var av sensitiv art. At informantene både har vært og fortsatt

er svært offentlige personer kan også gjøre at de vegrer seg for å fortelle det de egentlig mener, dette er det selvsagt vanskelig for intervjuer å kunne oppdage. Valg av intervju spørsmålene og oppfølgingsspørsmål underveis i intervjuet kan også være en feilkilde, ens egen forforståelse av spørsmålet vil også påvirke forståelsen av det informantene sier. Vi tar med oss all vår tidligere erfaring og kunnskap inn i den kvalitative forskningssituasjonen, men etter hvert lærer du som forsker å legge denne bort og å fullt og helt lytte til informantene (Robinson & Englander, 2007; Thomas & Magilvy, 2011). Som ung i forskerrollen er det her rom for feiltolkninger, og det er derfor viktig å stille oppfølgingsspørsmål for å kontrollere sin egen forståelse og for å innhente flere detaljer (Kvale & Brinkmann, 2009). Et intervju som skal tapes for å i etterkant bli transkribert er et nøkkelpunkt, både i forhold til kvalitet på selve opptaket, dårlig lyd, forvirring i dialekt som kan føre til feiltolkninger, kan forringe kvaliteten på de innhentede data. Selve transkriberingen kan også være en feilkilde, den ble i studien gjennomført av intervjuer, men et så tidkrevende og konsentrasjonskrevende arbeid krever at den som transkriberer er opplagt og konsentrert. I en ideell situasjon skulle en annen person gått gjennom de transkriberte intervjuene og sammenlignet de opp mot det tapede intervjuet for å kvalitetssikre arbeidet.

Hva gjelder tema i denne studien så er det publisert få tidligere studier på søskenrelasjon i toppidrett, av norske studier er det Gilberg og Breivik (1999) som er de som ligger nærmest opp til denne studien, og denne har også benyttet lignende kvalitativt intervju i informasjonsinnhenting. Det har vært et spennende tema å gå i dybden på gjennom intervju med de fire tidligere eliteutøvere i skiskyting som også har relasjonen at de danner to søskenpar.

Det er en svakhet ved denne studien av antallet informanter er begrenset, da det ene søskenparet som også passet inklusjonskriteriene takket nei til deltagelse i studien stod vi igjen med to søskenpar. Det er et lite utvalg for å kunne generalisere funnen som ble gjort, men det har da heller ikke vært hensikten med studien. Informasjonene som er innhentet fra informantene kan derimot gi oss nyttig og inngående kunnskap om hvordan dette fenomenet oppleves av våre informanter, i dette tilfelle noen av de beste skiskytterne Norge har hatt. Når det er sagt så sier Robinson og Englander (2007) at tre dybdeintervjuer bør være nok for å kunne generalisere funn.

Noe av den vanligste kritikken til bruk av kvalitativt intervju er at det ikke kan regnes som vitenskap da det avspeiler informantenes sunne fornuft og er rent subjektivt. Det munner ikke ut i vitenskapelige hypoteser men utforsker bare et fenomen (Kvale & Brinkmann, 2009).

Pålitelighet, sporbarhet og transparens er forsøkt oppnådd gjennom å beskrive hensikten med studien; både diskutere hvorfor og hvordan de aktuelle informantene ble valgt til studien (se 3.3 Informanter); beskrive hvordan data ble innsamlet og hvor lenge innsamlingen varte (se 3.4 Gjennomføringen av studien); forklare hvordan data ble redusert og transformert for analyse (se 3.6 Strukturering av data) og ved å diskutere tolkningene og presentasjonen av forskningsfunnene (se 5.0 Diskusjon).

5.3 Avsluttende kommentar

Denne typen studie hvor det finnes lite empirisk forskning fra før er mer hypotesegenererende enn hypotesetestende, og slike studier munner gjerne ut i flere spørsmål enn svar.

Søskenrelasjon i toppidrett ser ut til å kunne være prestasjonsfremmende, men det er ikke mulig å gi et entydig svar. Det er et svært begrenset utvalg, de representerer bare en idrett og selv mellom disse to utvalgte søskenparene er det tydelige forskjeller. Ulikhetene mellom søskenparene når det gjelder i hvilken grad søsken spiller en viktig rolle for utviklingen til å nå elitenivå er tydelige, og her trengs det mer forskning.

Det er et ønske at mitt teoretiske riss kan brukes av andre eller at det kan være et utgangspunkt for å inkludere nye kategorier. Det kan være forskningsprosjekter på andre prestasjonsrelaterte fenomener i toppidrett som kan bruke denne studien som bakgrunnsmateriale. Denne studien trengs også å følges opp, og her kunne utvalget vært utvidet og flere idretter vært inkludert, for eksempel ved også å bruke spørreskjema.

Er det tilfeldig med prestasjonskultur hos søskenpar i toppidretten, og er det mer vanlig enn vi tror? Av de som er aktive norske utøvere i dag har vi søstrene Løseth, vi har brødrene Bø og vi har søster og bror Sjøstad-Christiansen, bare for å nevne noen. I motsetning til de andre søknene så konkurrer Sjøstad-Christiansen i forskjellige idretter på høyt internasjonalt nivå, hvor utbredt er det? Det hadde også vært interessant å inkludere foreldrene i en videre studie av søskenrelasjon blant toppidrettsutøvere, hvordan opplever foreldre relasjonen mellom søknene?

6.0 Litteraturliste

- Ainsworth, M. D. S. (1991). Attachments and other affectional bonds across the life cycle, 33-51.. I C.M., Parkes, J., Stevenson-Hinde, P. Marris (Red.) *Attachment across the life cycle*: Routledge.
- Allbaugh, C. N., Bolter, N. D., & Shimon, J. M. (2016). Sibling Influence on Physical Activity and Sport Participation: Considerations for Coaches. *Strategies*, 29, 24-28.
- Anderssen, N., & Wold, B. (1992). Parental and peer influences on leisure-time physical activity in young adolescents. *Research quarterly for exercise and sport*, 63, 341-348.
- Azmitia, M., & Hesser, J. (1993). Why siblings are important agents of cognitive development: A comparison of siblings and peers. *Child Development*, 64, 430-444.
- Baker, J., & Horton, S. (2004). A review of primary and secondary influences on sport expertise. *High ability studies*, 15, 211-228.
- Bandura, A. (2001). Social cognitive theory: An agentic perspective. *Annual review of psychology*, 52, 1-26.
- Bandura, A. (1986). Social foundations of thought and action: A social cognitive perspective. *Englewood Cliffs, NJ: Princeton-Hall*.
- Baxter-Jones, A. D. G., & Maffulli, N. (2003). Parental influence on sport participation in elite young athletes. *Journal of sports medicine and physical fitness*, 43, 250-255.
- Bean, C. N., Fortier, M., Post, C., & Chima, K. (2014). Understanding how organized youth sport may be harming individual players within the family unit: A literature review. *International journal of environmental research and public health*, 11, 10226-10268.
- Blazo, J. A., Czech, D., Carson, S., & Dees, W. (2014). A qualitative investigation of the sibling sport achievement experience. *Sport Psychologist*, 28, 36-47.
- Blazo, J. A., & Smith, A. L. (2016). A systematic review of siblings and physical activity experiences. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 1-38.
- Brustad, R. J. (1993). Who will go out and play? Parental and psychological influences on children's attraction to physical activity. *Pediatric Exercise Science*, 5, 210-223.
- Brustad, R. J. (1992). Integrating Socialization Influences into the Study of Children's Motivation in Sport. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 14, 59-77.
- Buhrmester, D., & Furman, W. (1990). Perceptions of sibling relationships during middle childhood and adolescence. *Child development*, 61, 1387-1398.
- Carette, B., Anseel, F., & Van Yperen, N. W. (2011). Born to learn or born to win? Birth order effects on achievement goals. *Journal of Research in Personality*, 45, 500-503.
- Cicirelli, V. G. (2013). *Sibling relationships across the life span*. Springer Science & Business Media.
- Côté, J. (1999). The influence of the family in the development of talent in sport. *The sport psychologist*, 13, 395-417.
- Côté, J. & Hay, J. (2002). Family influences on youth sport participation and performance. I J. Silva & D. Stevens (Red.). *Psychological foundations of sport*, (503-519). Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Csikszentmihalyi, M., & Csikszentmihalyi, I. S. (Eds.). (1992). *Optimal experience: Psychological studies of flow in consciousness*. Cambridge university press.
- Davis, N. W., & Meyer, B. B. (2008). When sibling becomes competitor: A qualitative investigation of same-sex sibling competition in elite sport. *Journal of Applied Sport Psychology*, 20, 220-235.
- Deci, E. L., & Flaste, R. (1996). *Why we do what we do: Understanding self-motivation*. Penguins Books.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). The general causality orientations scale: Self-determination in personality. *Journal of research in personality*, 19, 109-134.

- Duda, J. L., & White, S. A. (1992). Goal orientations and beliefs about the causes of sport success among elite skiers. *The sport psychologist*, 6, 334-343.
- Duda, J. L., & Nicholls, J. G. (1992). Dimensions of achievement motivation in schoolwork and sport. *Journal of educational psychology*, 84, 290-299.
- Duncan, S. C., Duncan, T. E., Strycker, L. A., & Chaumeton, N. R. (2004). A multilevel analysis of sibling physical activity. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 26, 57-68.
- Dunn, J. G., & Dunn, J. C. (1999). Goal orientations, perceptions of aggression, and sportspersonship in elite male youth ice hockey players. *The Sport Psychologist*, 13, 183-200.
- Durand-Bush, N., & Salmela, J. H. (2002). The development and maintenance of expert athletic performance: Perceptions of world and Olympic champions. *Journal of applied sport psychology*, 14, 154-171.
- Dweck, C. S. (1986). Motivational processes affecting learning. *American psychologist*, 41, 1040-1048.
- Eckstein, D. (2000). Empirical studies indicating significant birth-order-related personality differences. *Journal Individual Psychology*, 56, 481-494.
- Fredricks, J. A., & Eccles, J. S. (2004). Parental influences on youth involvement in sports. *Developmental sport and exercise psychology*, 145-164.
- Furman, W., & Buhrmester, D. (1985). Children's perceptions of the qualities of sibling relationships. *Child development*, 448-461.
- Gillet, N., Vallerand, R. J., & Paty, B. (2013). Situational motivational profiles and performance with elite performers. *Journal of Applied Social Psychology*, 43, 1200-1210.
- Giorgi, A. (2012). The descriptive phenomenological psychological method. *Journal of Phenomenological psychology*, 43, 3-12.
- Gould, D., Lauer, L., Rolo, C., Jannes, C., & Pennisi, N. (2008). The role of parents in tennis success: Focus group interviews with junior coaches. *The sport psychologist*, 22, 18-37.
- Gould, D., Lauer, L., Rolo, C., Jannes, C., & Pennisi, N. (2006). Understanding the role parents play in tennis success: a national survey of junior tennis coaches. *British journal of sports medicine*, 40, 632-636.
- Gould, D., Dieffenbach, K., & Moffett, A. (2002). Psychological characteristics and their development in Olympic champions. *Journal of applied sport psychology*, 14, 172-204.
- Gould, D., Guinan, D., Greenleaf, C., Medbery, R., & Peterson, K. (1999). Factors affecting Olympic performance: Perceptions of athletes and coaches from more and less successful teams. *The sport psychologist*, 13, 371-394.
- Greendorfer, S. L., & Lewko, J. H. (1978). Role of family members in sport socialization of children. *Research quarterly. American alliance for health, physical education and recreation*, 49, 146-152.
- Guba, E. G., & Lincoln, Y. S. (1994). Competing paradigms in qualitative research. In N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Red.) *Handbook of qualitative research*, 105-117). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Harwood, C., Spray, C. M., & Keegan, R. (2008). Achievement goal theories in sport. In T. Horn. *Advances in Sport Psychology*, (157-185). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Hellstedt, J. C. (1987). The coach/parent/athlete relationship. *The Sport Psychologist*, 1, 151-160.
- Hopwood, M. J., Farrow, D., MacMahon, C., & Baker, J. (2015). Sibling dynamics and sport expertise. *Scandinavian journal of medicine & science in sports*, 25, 724-733.

- Hopwood, M.J., Baker, J., MacMahon, C., & Farrow, D (2012). Faster, higher, stronger, ..., and younger? Birth order, sibling sport participation and sport expertise. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 34, 235.
- Horn, T. S. (2008). *Advances in sport psychology*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Horn, T. S., & Horn, J. L. (2007). Family influences on children's sport and physical activity participation, behavior, and psychosocial responses. *Handbook of Sport Psychology, Third Edition*, 685-711.
- Hoyle, R. H., & Leff, S. S. (1997). The role of parental involvement in youth sport participation and performance. *Adolescence*, 32, 233-244.
- Jackson, S. A., & Kimiecik, J. C. (2008). The flow perspective for optimal experience in sport and physical activity. *Advances in Sport Psychology*, 377-400.
- Jackson, S. A. (1996). Toward a conceptual understanding of the flow experience in elite athletes. *Research quarterly for exercise and sport*, 67, 76-90.
- Jones, G. (2002). What is this thing called mental toughness? An investigation of elite sport performers. *Journal of applied sport psychology*, 14, 205-218.
- Kay, T. (2000). Sporting excellence: A family affair?. *European physical education review*, 6, 151-169.
- Kay, T. (2004). *The family factor in sport: A review of family factors affecting sports participation*. London: Sport England.
- Keegan, R. J., Harwood, C. G., Spray, C. M., & Lavalley, D. (2014). A qualitative investigation of the motivational climate in elite sport. *Psychology of Sport and Exercise*, 15, 97-107.
- Kvale, S. og Brinkmann, S. (2009) *Det kvalitative forskningsintervju*. 2. utg. Gyldendal Akademisk: Oslo.
- Kvælo, Ø. (2008). *Oppvekst. Om barn og unges utvikling og oppvekst*. Gyldendal forlag.
- Lycke, K. H. (2010). *Søsken for livet*. Oslo: Cappelen Damm.
- Nicholls, J. G. (1984). Achievement motivation: Conceptions of ability, subjective experience, task choice, and performance. *Psychological review*, 91, 328-346.
- Morgan, T. K., & Giacobbi Jr, P. R. (2006). Toward two grounded theories of the talent development and social support process of highly successful collegiate athletes. *The Sport Psychologist*, 20, 295-313.
- Phillips, E., Portus, M., Davids, K. W., Brown, N., & Renshaw, I. (2010). *How do our 'quicks' generate pace? A cross sectional analysis of the Cricket Australia pace pathway*. In Proceedings of the 2010 Conference of Science, Medicine and Coaching in Cricket, 117-120. Cricket Australia.
- Power, T. G., & Woolger, C. (1994). Parenting practices and age-group swimming: A correlational study. *Research quarterly for exercise and sport*, 65, 59-66.
- Raudsepp, L., & Viira, R. (2000). Influence of parents' and siblings' physical activity on activity levels of adolescents. *European Journal of Physical Education*, 5, 169-178.
- Riggio, H. R. (2000). Measuring attitudes toward adult sibling relationships: The lifespan sibling relationship scale. *Journal of Social and Personal Relationships*, 17, 707-728.
- Robinson, P., & Englander, M. (2007). Den deskriptiva fenomenologiska humanvetenskapliga metoden. *Nordic Journal of Nursing Research*, 27, 57-59.
- Ryan, R.M. & Deci, E.L. (2007). Active human nature: In M.S. Hagger & N.L. Chatzisarantis (Eds.). *Intrinsic motivation and self-determination in exercise and sport*. (p. 1-19). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000a). Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary educational psychology*, 25, 54-67.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000b). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic

- motivation, social development, and well-being. *American psychologist*, 55, 68-78.
- Ryen, A. (2012). Det kvalitative intervjuet. *Fra vitenskapsteori til feltarbeid*, Fagbokforlaget, 130-31.
- Rønbeck, N. F., & Vikander, N. O. (2011). The role of peers: siblings and friends in the recruitment and development of athletes. *Acta Kinesiologiae Universitatis Tartuensis*, 17, 155-174.
- Rønbeck, N. F. (2006). Familie og venners rolle i rekruttering og utvikling av idrettstalent. Intern publikasjon. Høgskolen i Finnmark.
- Sallis, J. F., Prochaska, J. J., & Taylor, W. C. (2000). A review of correlates of physical activity of children and adolescents. *Medicine and science in sports and exercise*, 32, 963-975.
- Sallis, J. F., Patterson, T. L., Buono, M. J., Atkins, C. J., & Nader, P. R. (1988). Aggregation of physical activity habits in Mexican-American and Anglo families. *Journal of behavioral medicine*, 11, 31-41.
- Smith, A. L., Balaguer, I., & Duda, J. L. (2006). Goal orientation profile differences on perceived motivational climate, perceived peer relationships, and motivation-related responses of youth athletes. *Journal of Sports Sciences*, 24, 1315-1327.
- Stevenson, C. L. (1990). The early careers of international athletes. *Sociology of Sport Journal*, 7, 238-253.
- Thomas, E., & Magilvy, J. K. (2011). Qualitative rigor or research validity in qualitative research. *Journal for specialists in pediatric nursing*, 16, 151-155.
- Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. 3. utgave. Oslo. Gyldendal.
- Trussell, D. E. (2014). Contradictory Aspects of Organized Youth Sport Challenging and Fostering Sibling Relationships and Participation Experiences. *Youth & Society*, 46, 801-818.
- Trussell, D. E., & Shaw, S. M. (2012). Organized youth sport and parenting in public and private spaces. *Leisure Sciences*, 34, 377-394.
- Vallerand, R. J. (2007). Intrinsic and extrinsic motivation in sport and physical activity. *Handbook of sport psychology*, 3, 59-83.
- Vallerand, R. J., & Ratelle, C. F. (2002). Intrinsic and extrinsic motivation: A hierarchical model. *Handbook of self-determination research*, 128, 37-63.
- Vik, S. (2007). *Prestasjonskultur og prestasjonsledelse*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Walters, S. R., Schluter, P., Thomson, R., & Payne, D. (2011). *The effects of adult involvement on children participating in organised team sports*. Unpublished doctoral dissertation. Retrieved from: <http://aut.researchgateway.ac.nz/handle/10292/2415>, accessed, April, 23, 2017.
- Weiss, M. R., & Amorose, A.J. (2008). Motivational orientations and sport behavior. *Advances in Sport Psychology*, I T. Horn (Red.) Champaign, IL: Human Kinetics.
- Weiss, M. R., & Fretwell, S. D. (2005). The parent-coach/child-athlete relationship in youth sport: Cordial, contentious, or conundrum?. *Research quarterly for exercise and sport*, 76, 286-305.
- Weiss, M. R., & Hayashi, C. T. (1995). All in the Family: Parent--Child Influences in Competitive Youth Gymnastics. *Pediatric Exercise Science*, 7, 36-48.
- Weissensteiner, J., Abernethy, B., & Farrow, D. (2009). Towards the development of a conceptual model of expertise in cricket batting: A grounded theory approach. *Journal of Applied Sport Psychology*, 21, 276-292.
- White, S. A. (2007). The parent created motivational climate. In S. Jowett and D. Lavallee (Eds.) *Social psychology in sport*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Whiteman, S. D., McHale, S. M., & Crouter, A. C. (2007). Competing processes of sibling

- influence: Observational learning and sibling deidentification. *Social Development*, 16, 642-661.
- Williams, J. M., & Krane, V. (1998). *Psychological characteristics of peak performance*. In J.M. Williams (Ed.), *Applied sport psychology: Personal growth to peak performance*, (3rd ed.), 158-170. Mountain View, CA: Mayfield
- Wilson, P. M., Mack, D. E., & Grattan, K. P. (2008). Understanding motivation for exercise: A self-determination theory perspective. *Canadian Psychology*, 49, 250-256.
- Woolger, C., & Power, T. G. (2000). Parenting and children's intrinsic motivation in age group swimming. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 21, 595-607.
- Woolger, C., & Power, T. G. (1993). Parent and sport socialization: Views from the achievement literature. *Journal of Sport Behavior*, 16, 171-189.
- Wuerth, S., Lee, M. J., & Alfermann, D. (2004). Parental involvement and athletes' career in youth sport. *Psychology of sport and Exercise*, 5, 21-33.
- Yang, X. L., Telama, R., & Laakso, L. (1996). Parents' physical activity, socioeconomic status and education as predictors of physical activity and sport among children and youths-A 12-year follow-up study. *International Review for the Sociology of Sport*, 31, 273-291.

Nettsider:

- Alsher, J. (2016) <http://www.cheatsheet.com/sports/the-top-7-sets-of-siblings-in-sports-history.html/?a=viewall>
- Edger, M.J. (2011) <http://www.sportpsychologytoday.com/youth-sports-psychology/sibling-rivalry-in-sports/>
- Gilberg, R., & Breivik, G. (1999). *Hvorfor ble de beste best?: barndom, oppvekst og idrettslig utvikling hos 18 av Norges mestvinnende idrettsutøvere*. Norges idrettshøgskole, Institutt for samfunnsfag.
<http://www.olympiatoppen.no/fagomraader/trening/treningsplanlegging/fagartikler/hvorforbledebestebest/page338.html>
- Holden, L., & Magnussen, J. (2015) <http://www.vg.no/sport/skiskyting/skiskyting/boe-broedrene-oppfylte-guttedroemmen-det-er-alltid-oss-to-mot-verden/a/23410206/>
- Hopwood, M., Baker, J., MacMahon, C., & Farrow, D. (2012) Pathways to the Podium research team, <https://expertadvantage.wordpress.com/2012/06/19/siblings/>
- Karen, M. (2014) <http://wintergames.ap.org/boston/article/siblings-give-family-feel-sochi-olympics>
- Lien, J.A., & Bentsen, A.R. (2016) https://www.nrk.no/sport/simon-forucade-var-sjalu-pa-broren_-_no-er-alt-berre-pur-lykke-1.13225769
- Magnussen, J. (2016) <http://www.vg.no/sport/skiskyting/tarjei-boe-jeg-er-ikke-best-og-det-er-litt-irriterende/a/23631833/>
- Pinchbeck, J. (2014) <http://www.open.edu/openlearn/health-sports-psychology/sibling-rivalry-important-ingredient-sporting-success>

7.0 Vedlegg

Vedlegg 1 – intervjuguide.

1. Oppstart av intervju. Se tilbake, fortelle om starten på din idrettslige karriere. Fortell litt om din idrettslige karriere.
2. Familiebakgrunn. Kan du fortelle noe om din familie og miljøet du vokste opp i og hvilken påvirkning dette hadde på din idrettslige karriere som skiskytter?

3. Søskenrelasjon. (Buhrmester, D. & Furman, W., 1990) Fortell om ditt forhold til din søster/bror. Hvilken påvirkning vil du si at han/hun har hatt på din idrettslige utvikling for å nå høyt internasjonalt nivå i skiskyting? Hvilken påvirkning vil du si at du har hatt for din bror/søsters utvikling til et internasjonalt nivå som skiskytter?

Støtte og konflikt. (Côté, 1999) I hvilken grad har du fått støtte hos din bror/søster i din karriere? Kan du si noe om hvordan dette har utviklet seg og evt. på hvilke områder du har fått støtte. Kan du si noe om det er har vært konflikter mellom deg og din bror/søster i løpet av idrettskarrieren? Har du lyst til å si mer om det?

4. Motivasjon. SDT-teorien. (Deci & Ryan, (1985); Ryan & Deci, 2000a, 2000b, 2002) Dersom du ser tilbake på din idrettslige karriere som skiskytter, kan du si noe om din motivasjon opp gjennom karrieren? Hva motiverte deg til å øve og utvikle deg som utøver? Hvem i din familie har vært viktig for din motivasjon til å nå internasjonalt nivå i skiskyting?
5. Innsats og vilje. Kan du fortelle om hvordan du gjennom årene har klart å holde så høy innsats og konsentrasjon i læring og øving av ferdigheter? Hvilken rolle har din familie, spesielt din bror/søster hatt når det gjelder din utvikling til å bli en toppidrettsutøver? Kan du si noe om hvordan din trening har endret seg gjennom karrieren? Gjerne relater det til innsats, treningsgjennomføring, målsettinger. Hvilken rolle har din bror/søster hatt i denne utviklingen?
6. Rolle i lag. Konflikt med trener, hvordan samarbeidet dere da?

Vedlegg 2 – forespørsel om deltagelse.

Forespørsel om deltagelse i forskningsprosjektet

”Søskenpar i individuell toppidrett «Hvilke faktorer spiller inn når søskenpar lykkes på høyt internasjonalt nivå i skiskyting?»

Bakgrunn og formål

Etablere mer kunnskap om hvordan søskenpar som blir toppidrettsutøvere, påvirker hverandre på veien til høyeste internasjonale nivå.

Hva innebærer deltagelse i studien?

Du må stille opp på et intervju som er satt med en tidsramme på rundt 30-45 minutter. Enten i form av Skype-intervju eller ved personlig intervju.

Mulige fordeler og ulemper:

Du vil (selvfølgelig) få tilsendt oppgaven når den er ferdig produsert, og forhåpentligvis lese om dine og andres erfaringer ved å ha søsken, der dere begge blir gode i skiskyting.

Hva skjer med informasjonen om deg?

Alle personopplysninger vil bli behandlet konfidensielt. All informasjon jeg får av deg vil bli anonymisert. Dine bidrag kan for eksempel bli lagt til: «Utøver A» sier at i klubben X trivdes jeg godt sammen med min søster, «Utøver B».

Prosjektet skal etter planen avsluttes 15.05.2017.

Oppbevaring og dato for sletting av data:

Alle data jeg samler inn vil bli forsvarlig lagret, både ved hjelp av passord og fysisk nedlåst. Alle data vil senere bli slettet, senest ved prosjektets avslutningsdato.

Utlevering av materiale og opplysninger til andre:

Oppgaven er en masterstudie ved Universitetet i Agder, og vil bli forsøkt publisert i et tidsskrift. Det kan også bli noe medieomtale knyttet til oppgaven, dersom de finner den interessant.

Hva samtykker du til?

Hvis du sier ja til å delta i studien, gir du også ditt samtykke til at opplysninger brukes i publikasjoner.

Rett til innsyn og sletting av opplysninger om deg:

Hvis du sier ja til å delta i studien, har du rett til å få innsyn i hvilke opplysninger som er registrert om deg. Du har videre rett til å få korrigert eventuelle feil i de opplysningene vi har registrert. Dersom du trekker deg fra studien, kan du kreve å få slettet innsamlede prøver og opplysninger, med mindre opplysningene allerede er inngått i analyser eller brukt i vitenskapelige publikasjoner.

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i studien, og du kan når som helst trekke ditt samtykke uten å oppgi noen grunn. Dersom du trekker deg, vil alle opplysninger om deg bli anonymisert. Dette vil ikke få konsekvenser for din videre behandling. Dersom du ønsker å delta, undertegner du samtykkeerklæringen på siste side. Om du nå sier ja til å delta, kan du senere trekke tilbake ditt samtykke uten at det påvirker din øvrige behandling. Dersom du senere ønsker å trekke deg eller har spørsmål til studien, kan du kontakte prosjektleder/kontaktperson (se under).

Navn, telefonnummer evt e-mailadresse til leder for undersøkelsen, veileder evt andre som kan gi opplysninger:

**Geir Rykhus
Rabbersveien 6
4639 Kristiansand
Gery1@vaf.no
90 18 92 45**

Studien er meldt til Personvernombudet for forskning, NSD - Norsk senter for forskningsdata AS.

Samtykke til deltakelse i undersøkelsen:

Jeg bekrefter å ha fått og forstått informasjon om studien

(Signert av prosjektdeltaker evt foresatt, dato)

Jeg er villig til å delta i undersøkelsen:

(Signert av prosjektdeltaker evt foresatt, dato)

Vedlegg 3 - søknad om behandling av personopplysninger.

Bjørn Tore Johansen
Institutt for folkehelse, idrett og ernæring Universitetet i Agder
Serviceboks 422
4604 KRISTIANSAND S

Vår dato: 21.06.2016

Vår ref: 48770 / 3 / AGH

Deres dato:

Deres ref.

TILBAKEMELDING PÅ MELDING OM BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 26.05.2016. Meldingen gjelder prosjektet:

48770	<i>Søskenpar i individuell toppidrett. Hvilke faktorer spiller inn når søskenpar lykkes på høyt internasjonalt nivå i skiskyting?</i>
<i>Behandlingsansvarlig</i>	<i>Universitetet i Agder, ved institusjonens øverste leder</i>
<i>Daglig ansvarlig</i>	<i>Bjørn Tore Johansen</i>
<i>Student</i>	<i>Geir Rykhus</i>

Personvernombudet har vurdert prosjektet og finner at behandlingen av personopplysninger er meldepliktig i henhold til personopplysningsloven § 31. Behandlingen tilfredsstiller kravene i personopplysningsloven.

Personvernombudets vurdering forutsetter at prosjektet gjennomføres i tråd med opplysningene gitt i meldeskjemaet, korrespondanse med ombudet, ombudets kommentarer samt personopplysningsloven og helseregisterloven med forskrifter. Behandlingen av personopplysninger kan settes i gang.

Det gjøres oppmerksom på at det skal gis ny melding dersom behandlingen endres i forhold til de opplysninger som ligger til grunn for personvernombudets vurdering. Endringsmeldinger gis via et eget skjema, <http://www.nsd.uib.no/personvern/meldeplikt/skjema.html>. Det skal også gis melding etter tre år dersom prosjektet fortsatt pågår. Meldinger skal skje skriftlig til ombudet.

Personvernombudet har lagt ut opplysninger om prosjektet i en offentlig database, <http://pvo.nsd.no/prosjekt>.

Personvernombudet vil ved prosjektets avslutning, 01.12.2016, rette en henvendelse angående status for behandlingen av personopplysninger.

Vennlig hilsen

Kjersti Haugstvedt

Agnete Hessevik

Kontaktperson: Agnete Hessevik tlf: 55 58 27 97

Dokumentet er elektronisk produsert og godkjent ved NSDs rutiner for elektronisk godkjenning.

Vedlegg 4 - transkribert intervju.

Intervju med informant 1, 05.07.2016

GR: Dette er et intervju i samband med en masteroppgave som jeg skal skrive...

Informant 1: Ja.

GR: Så er det sånn at du velger å svare på akkurat det du vil. Og så er det sånn i forhold til anonymitet, det er klart at hvis noen vil spore, jeg bruker ikke noe navn i oppgaven, men hvis noen ønsker å spore så kan de sikkert klare å spore ting tilbake.

Informant 1: Ja

GR: Så spørsmålet er på en måte... skal vi prøve å oppnå total anonymitet eller skal vi ha det sånn at det er halvveis.

Informant 1: Det kommer an på.. skal jeg utlevere meg voldsomt?

GR: Nei, altså det må du ta stilling til (latter). Det trenger du ikke, du svarer på akkurat det du vil.

Informant 1: For min del så tror jeg jeg kan stå inne for det jeg stort sett sier.

GR: Så det er på en måte utgangspunktet at en skal se litt på dette med søsken påvirkning..

Informant 1: Ja

GR: I hvilken grad har søskenrelasjonen hatt en betydning for prestasjon og utvikling av ferdighetsnivå. Jeg har en halvstrukturert intervjuguide men så er det opp til hvis du vil si noe så skal ikke jeg stoppe deg ikke sant, du kan ta litt den veien du vil.

Informant 1: Vi får prøve så får vi se.

GR: Jeg har noen punkter som jeg skal innom, men... jeg tenkte du kan først si litt om din idrettslige karriere og begynne der og fortelle. Nå er det skiskyting som er utgangspunktet, du kan gjerne si litt om generell aktivitet og..

Informant 1: Ja, tenkte du da at jeg har gått skiskyting i hvor mange år...jeg vet ikke...

GR: Ja, litt med når du begynte og noe om meritter.

Informant 1: Jeg begynte egentlig når jeg reiste på gymnaset i (stedsnavn) da jeg var 16.

GR: Ja

Informant 1: Så etter det så har jeg satset..., det ble jrVM 2 år og etterpå har jeg vel vært med på... nesten 12-15 senior VM, med OL og sånn. Omtrent sånn... Så sluttet... siste var vel i 2012 tror jeg, det var siste VM et mitt. Skal jeg si noe mer?

GR: Du kan si litt om plasseringer.

Informant 1: Individuelt så har du jrVM hvor jeg ble verdensmester og så har jeg sen sølv som senior, 2 stafettmedaljer i OL, pluss medaljer i en del lagkonkurranser og stafett i VM og OL, jeg vet ikke hvor mange...

Jeg har ikke så mange NM-gull faktisk, noen, men jeg tror ikke det er flere enn jeg kan telle det på mindre enn en hånd. To tror jeg, og mange stafett gull.

GR: Ja

Informant 1: Ikke helt sikker, men jeg tror det er det. Det er mamma som teller.

GR: Det er sant, det kan være greit å ha noen som har styring på det.

Informant 1: Ja, må jo det. (latter)

GR: Ja, men det er bra. Jeg tenker litt sånn familiebakgrunn, kan du si litt om hvordan du ble introdusert til skiskyting og litt sånn..

Informant 1, Ja, pappa dreiv med det før så vi ble bare med han, han var egentlig en av ildsjelene i idrettslaget. Vi begynte egentlig med å være med på skiskyting fra vi var små, 10-12 år eller noe sånn. Men det var ikke seriøst da, men vi gikk noen renn og gikk på en og annen trening.

GR: Ja, og så litt...du er den eldste?

Informant 1: Ja jeg er eldst av meg og (informant 2), men vi har ei eldre søster.

GR: Ja, dere har en eldre søster, stemmer det.. Dreiv alle med skiskyting?

Informant 1: Ja, (navn eldre søster) hun sluttet da hun var.. hun gikk ut junior tror jeg. Vi dreiv med det samme hele tiden. Hun er to år eldre enn meg.

GR: Dersom vi skal gå videre, jeg tenker litt på søskenrelasjon. Kan du si litt om påvirkningen sånn i forhold til det å nå høyt nivå i skiskyting. Kan du si litt om hvordan, hvem har betydd noe, tenker på familie sånn i første omgang?

Informant 1: Ja, det er mange egentlig, men vi var heldige som fikk lov å drive idretten hjemmefra, det var lov å trene og ikke jobbe, for å si det slik, vi fikk lov å bruke så mye tid vi ville på idretten. Vi jobbet selvfølgelig også, for vi kommer fra gård, så vi hadde mye å gjøre om sommeren, men trening det var lovlig grunn til ikke å jobbe. Det var en måte å snike seg unna på (latter).

GR: Ja, jeg ser den (latter).

Informant 1: Jeg tror vi har fått veldig mye gratis fysisk i forhold til at vi har jobbet mye, silo og sånn tungt arbeid. Vi var relativt sterke både (informant 2) og meg, kroppslig sterke. Sikker på det er en fordel fordi vi har stått mye i silo flere uker hver sommer.

GR: Ja, det regner jeg med. Regner med at den gratistreninga der er utrolig viktig.

Informant 1: Ja, for du står jo en hel dag så du blir gjennomtrent, det er ikke bare 60 situps sant. Du står på hele tiden. Så det tror jeg er en sånn.. grunnbase. At vi kommer fra gård tror jeg har vært bra, vi har sprunget etter sauene hver eneste dag (latter). Egentlig masse gratistrening i arbeid. Nå kom vi gjerne litt ut av spørsmålet men..

GR: Jo, men det er viktig, dette er en viktig bakgrunn det også tenker jeg.

Informant 1: Ja, jeg tror det har litt å si, vi ble robuste. Vi var noe ikke spesifikt gode tidlig, men vi tålte litt..

GR: Ja det er viktig. Ja, men litt i forhold til påvirkning etter hvert, dere valgte forskjellig hvis du tenker på deg og (informant 2) i første omgang, så valgte dere forskjellig utdanningssted i alle fall.

Informant 1: Ja, (navn skole) var ikke da jeg skulle begynne på vgs, (informant 2) er 3 år yngre enn meg, så (navn skole) begynte da hun skulle på gymnaset. Jeg valgte (navn skole) for pappa kjente (navn), så det var kjennskap og vennskap slik det ofte er. Det var langt vekke, men det var greit. Så pappa. Men også mamma... vi sier ofte pappa, men mamma har hele veien tolerert det og vært hjemme og latt oss styre på ikke sant.. det er kjempe viktig det også, at alle på en måte er litt enige om hva en skal drive med.

GR: Ja, det er et godt utgangspunkt på alle vis.

Informant 1: Jeg føler at vi alltid har fått god oppbakking hjemme, aldri hatt noe prestasjonspress, men alltid fått god oppbakking og kanskje bare krav om at vi skulle gjøre vårt beste. Samme om vi ble sist eller først, men du skal i alle fall prøve skikkelig. Det var utgangspunktet sant.

GR: Det er et viktig aspekt i det at en skal gjøre så godt en kan.

Informant 1: Ja, så går det som det går (latter).

GR: Når dere da var på forskjellige plasser, hva tenker du når det gjelder påvirkninga den tiden? Du var i en alder der du kom til jrVM og...

Informant 1: Vi hadde kontakt, (informant 2) var en del på besøk hos meg (stedsnavn), jeg var ikke mye på (stedsnavn), men hun var en del hos meg da hun begynte på (stedsnavn). Jeg gikk ett år ekstra i (stedsnavn). Eh... så er det (navn) da, han ble en slags oppsynsmann for meg i stedet for mamma og pappa. Jeg var heldig for jeg bodde hos noen veldig kjekke hybelverter som tok veldig godt vare på meg, så jeg følte egentlig at jeg hadde det veldig bra hele tiden ikke sant. Og tryggheten rundt at alt var greit, det er viktig.

GR: Ja det er viktig.

Informant 1: Så direkte idrett så er det familien og de trenerne jeg har hatt, og at jeg og informant 2 har trent mye sammen. (Eldre søster) var hjemme så vi trente ikke så mye med henne, jeg husker i alle fall ikke det... det er lenge siden vet du (latter).

GR: Tenker du det at dere var to med tre års mellomrom som trente en del sammen har vært en suksessfaktor?

Informant 1: Ja...jeg tror... vi er veldig forskjellige sant. Mens jeg er den strukturerte og hun (informant 2) den med helt enormt pågangsmot ikke sant, hun ser ikke begrensninger. Så kanskje en kombinasjon der var bra, tenker jeg (latter). Hun var liksom veldig uredd.. på en måte, lite kalkulerende, jeg er mer den som sier sånn og sånn... nå må vi gjøre sånn og sånn. Jeg tror nok at vi egentlig har vært et bra par. Forskjellige kvaliteter.

GR: Ja, komplementære..

Informant 1: Ja egentlig sant, så vi lært hverandre å kjenne.. hun har sikkert lagt opp... ett hundre ganger, jeg vet ikke. Sånn innad, «nei dette gidder jeg ikke». Mens jeg sier, «slapp av nå så ser vi om tre dager».... Vi er veldig forskjellige der da..... hva var det egentlig du spurte etter?

GR: Ja, det var litt den påvirkninga der, om du mente at det var en suksessfaktor at dere var to.

Informant 1: Ja jeg tror, nå husker jeg fra tilbake når vi var sein junior og videre som senior. Da trente vi mye sammen om somrene og så tror jeg at det å ha noen... vi er veldig mye

borte... vi hadde noen vi kunne blåse ut på. Herligheten, dette går ikke, ikke sant, at du kan bli Uhhhh... og så er du like god venn med de neste dag likevel.

GR: Ja, du tenker når dere var på lag sammen?

Pause på 6 min pga brudd på forbindelsen.

GR: Hallo igjen ja..

Informant 1: Var det meg eller deg?

GR: Det var her, plutselig var det bildet som låste seg helt...

Informant 1: Det var godt det ikke var meg for da hadde vi aldri kommet i gang igjen..

GR: Jaja (latter) Det gikk bra, jeg beklager..

Informant 1: Det går fint

GR: Ja flott.

GR: Vi var på dette med påvirkning.... At dere var ulike typer og at dere hadde..skal jeg si komplementære egenskaper. Tenker du at (navn søster) ville svare det samme?

Informant 1: Mmmm. Ja jeg tror kanskje det....litt vanskelig å si men...ja

GR: Ja, det er litt interessant å spørre, jeg kommer helt sikkert til å spørre henne også for å se.

Informant 1: Jeg tror vi er såpass forskjellige at jeg tror hun har sett det hun også (latter)

GR: Ja, for dette tenker jeg er veldig interessant.... Dette synes jeg er veldig spennende.

GR: Tenker du at i løpet av karrierene, du snakker om dette med støtte og så videre, tenker du at det at dere har vært på samme lagt og har støttet hverandre har vært viktig?

Informant 1: Jeg tenker at det å få aksept for det du gjør blant dine nærmeste, det er kanskje det som er det aller viktigste, ikke så farlig dersom du kommer lengre ut...men akkurat de nærmeste...at du ikke har dårlig samvittighet over for de. At du ikke hele tiden går å kjenner på at det er noe anna du skulle ha gjort, men at alle synes dette er helt greit og at du må bare gjøre det fordi det er nå du har sjansen. Så får vi gå all inn nå og så far vi se hvordan det går etterpå.

GR: Jaja, ikke sant.

Pause på 7 min pga brudd på forbindelsen.

GR: Hallo igjen ja.

Informant 1: Hallo

GR: Jeg vet ikke hva som skjer, men den gikk akkurat i samme lås. Så jeg tror jeg prøver å ringe uten bilde

Informant 1: Ok

GR: Jeg skjønner ikke helt hva som skjer

Informant 1: Det går fint

GR: Æh... viss vi skal...har du litt tid til?

Informant 1: Ja det går fint det.

GR: Skal vi prøve å komme gjennom det siste. Jeg tenker litt sånn.. når dere har vært på lag sammen så vil det alltid kunne bli litt sånn at det er to som er tettere på hverandre enn resten. Hvilken virkning tenker du at det har hatt? At det har vært bra?

Informant 1: Det er jo veldig... altså... greit at du har noe familie med når du reiser så mye....vi var vel oppe i 200....hva var det vi talte...270 døgn og vel så det, 300 ikke sant.

GR: Ja ja

Informant 1: Så det er på en måte det å da ha noen som er litt mer enn bare noen du er satt til å være sammen med, du har ikke valgt ut de du skal være sammen med da.

GR: Nei du har ikke det.

AES: Så det er litt greiere for du har både gode og dårlige dager, sant. Og når en kjenner hverandre så kan en gjerne være mer overbærende med de og en kan..ja ha flere utbrudd og få ut litt frustrasjon, men likevel så er det greit igjen ikke sant. En takler hverandre på en litt annen måte enn når en ikke er søsken.

GR: Ja.

Informant 1: Altså en har litt mer... ja... blod er tykkere enn vann uansett.

GR: Ja det er jo det.

Informant 1: Ellers så kan de jo ha en annen side også der du på en måte... der mye uttak og sånne ting også sant, og da er også blod tykkere enn vann.(latter)

GR: Mmm

Informant 1: Så kan være vanskelig på en måte å være nøytral alltid da, sant.

GR: Ja

AES: Fordi der jo alltid kamp om plassene. Det er alltid kamp om de siste plassene.

GR: Ja

Informant 1: Og da er det jo lett for oss å se våre fordeler.

GR: Ja ja

Informant 1: Men altså det har ikke vært noe problem, for det har egentlig vært greit hele veien. Vi har begge to gått stafett hele tiden og begge to har stort sett vært med på det meste. Hun (informant 2) har alltid vært med mens jeg har... nesten alltid vært med. (latter)

GR: Ja

Informant 1: Så det har vært et lite problem for oss da.

GR: Ja, du har ikke ført på den... for jeg tenker dette kunne vært en konfliktsituasjon, altså en sånn klassisk

Informant 1: Ja...for eksempel et uttak til en OL stafett er kjempeviktig, sant. Så viss en to... er vi 5 så er det bare 4 som får gå ikke sant.

GR: Ja

Informant 1: Da er det lett å.... jeg kan ikke komme på at vi har vært oppe i den situasjonen. Jeg har jo sett andre som kanskje har vært oppe i den situasjonen, sant. På en måte kjempet mye for sin egen da.

GR: Ja ja.

Informant 1: Eh...men ellers så... ja...nei..jeg føler at det har gått greit altså. Det er jo opp- og nedturer sant, den ene går bra og den ene går dårlig og da er det slik at en gjerne må prøve å være glad for den som har gått bra, men så er en egentlig fryktelig skuffet selv da. Så det er masse sånn ting også, sant, på en måte at en lærer seg på en måte å leve med det.

GR: Ja ja, for idretten har opp og nedturer. Der det som preger...

Informant 1: Ja, det er brutalt sånn sett, du får svaret med en gang, sant.

GR: Ja, det er sjelden noe midt imellom.

Informant 1: Ja, men jeg tenker at vi egentlig har vært heldige som har kunnet drive det sammen... på en måte.

GR: At du ser den positive påvirkningen...

Informant 1: Ja det synes jeg i alle fall..på en måte er det mer trygghet når du har noen med deg, noen du kan....

GR: Ja, nå var kanskje du den som først ble tatt med på...eh lag, skulle jeg si?

Informant 1: Ja, jeg er jo noen år eldre enn henne.

GR: Tenker du at det kanskje har vært viktig, kanskje viktigere for (informant 2) enn for din del?

Informant 1: Eh... ja det må kanskje hun svare for, men det er jo klart der er jo.... Jeg vet ikke...jeg har på en måte tenk sånn at går det for noen andre så går det for meg også (latter).

GR: Ja

Informant 1: Så da har sikkert hun tenkt sånn også (latter)

GR: Ja, ikke sant (latter)

Informant 1: Så da er det...de er ikke noe annerledes enn oss, de er jo bare vanlige folk som er ute og går. Bare de gjør en god jobb så blir de gode.

GR: Ja.

Informant 1: Så...ja, men hun var kanskje ikke...jeg var jo bombesikker på at jeg skulle satse videre, å gå skiskyting var det jeg hadde mest lyst til av alt etter skolen. Men hun var mer usikker tror jeg, hun...eh.. det er ikke sikkert hun hadde fortsatt om ikke jeg hadde fortsatt.... Altså sånn... helt sånn.. for hun hadde andre ting hun hadde like mye lyst til og sant.

GR: Ja

Informant 1: Og da har det gjerne blitt litt min bane også og hennes på en måte frihet, på en måte..sant... Jeg har vært veldig sann dedikert, og da på en måte gjør du gjerne det litt ekstra som en ikke alltid bør gjøre.

GR: Ja ja... for det kan jo være noe med det å...

Informant 1: Ja men det går ikke så mye på det med søsken, men mer på det med personligheten tenker jeg.

GR: Ja, at en er forskjellig som type....men nå nevner du litt med motivasjon...der du på en måte var... sann som jeg tolker deg nå så var du hele veien motivert og du ville videre og du hadde klart mål om...

Informant 1: Ja, jeg var... det var liksom ikke noe alternativ for meg....

GR: Nei..

Informant 1: Du vet der sånne typer sant... sann er det bare, men hun hadde flere alternativer... og ja...

GR: Ja for du tar et valg i det du velger å reise til (stedsnavn), da tar du sann sett et stort valg...på det tidspunktet selvfølgelig så føles det viktig og selvfølgelig et langt steg å ta..

Informant 1: Ja da tar en egentlig det at nå satser en alt og så prøver en og ser..men jeg har alltid vært slik at jeg satser og prøver, og går det ikke så er det bare å slutte. Så jeg har aldri tenke slik at dersom jeg begynner nå som kommer jeg til å ødelegge alt framover og.. sant. For det er jo mange som tenker at... en ikke må ødelegge andre muligheter, men det har iallfall aldri jeg tenkt.

GR: Nei.

Informant 1: For jeg har tenkt at dersom det ikke går så er det helt sikkert andre ting en kan gjøre etterpå, det ordner seg..

GR: Mmmh.. det er en herlig holdning. Jeg tenker det er veldig bra. Eh... kan du si litt... du har nevnt litt tidligere, men kan du bare nevne litt om dette med motivasjon. Hvor hentet du motivasjon fra sann utover i... for nå har du sagt litt om starten av karrieren og juniorlader og..?

Informant 1: Ja, hvordan det var når en ble litt eldre på en måte?

GR: Ja ja.

Informant 1: Ja altså... det som var en fordel når meg og (informant 2) trente mye sammen var at vi hadde veldig forskjellige styrker, og det gjelder på fysiske også sant.. og det skytemessige..sant. Det var mange ting som jeg var mye bedre enn henne på og det var mange ting som hun var bedre enn meg på.. så vi har alltid hatt en treningskompis på høyt nivå.

GR: Ja

Informant 1: ..neste i alle... en av oss er god på styrke, en av oss er god til å stake, en er god til å springe... så vi har alltid hatt ganske godt nivå og kunne målt oss hele tiden...så på en måte... du har aldri følt deg kjempegod... (latter)

GR: Nei nei..

Informant 1: Og det kanskje viktig viss du skal klare å motivere deg videre, at du ikke føler at du er så god på noe at det .. viss du skjønner hva jeg mener?

GR: Mmmm...

Informant 1: At du ser at du kan bli bedre.

GR: Var dette bevisst, at du på en måte visste at ok...her er (informant 2) mye bedre enn meg og her er jeg mye bedre enn henne, at dere på en måte har...var det en sånn ting som dere..skulle jeg si snakket om og som dere på en måte hadde et sånn bevisst forhold til?

Informant 1: Ja vi visst det begge to, og det var sånn at ingen av oss liker å slippe for å si det slik..sant.. så det ble på en måte en god sånn match, men likevel så..så er det ikke på død og liv ikke sant så...men jeg tror likevel at vi har pushet og dratt hverandre litt...litt i trening på det.

GR: Mhh...og det at dere var to har det på en måte påvirket begge to i forhold til motivasjon i..

Informant 1: Ja det tror jeg nok, og det tror jeg helt sikkert.. eh.. jeg kan jo ikke snakke for (informant 2) da men... jeg kan snakke for meg selv. Det å liksom trives med noe er jo også veldig viktig for å ha motivasjon sant. At en trives med de en har rundt seg og med de omgivelsene, det er jo pri en tror jeg for å gidde å drive på.

GR: Ja det er klar, det er et viktig aspekt når en skal drive en ting over så langt tid, så er det en avgjørende faktor.

Informant 1: Ja, du er nødt til å trives, ellers så går det ikke. Ja... det er sikkert mange andre ting også som jeg ikke kommer på akkurat nå (latter)

GR: Ja...men dette er kjempebra. Det er veldig bra. Eh... så tenker jeg litt på dette... det å holde såpass stor konsentrasjon, innsats, det er jo litt knyttet mot opp mot motivasjon, over så lang tid. Hva tenker du har vært viktig i de sammenhengene der?

Informant 1: Altså hvordan jeg har klart det?

GR: Ja

Informant 1: Ja, eh.. der er også meg og (informant 2) veldig forskjellige. Hun er jo veldig av og på sant, og jeg er nok mer sånn som... hva skal jeg si... grubler litt og liksom tenker litt og planlegger lengre framfor meg på veien. Hun er nok mer impulsiv og kanskje... men hun er veldig fokusert når hun er på så.. der har nok jeg lære litt av henne. At en trenger på en måte ikke å være...altså 24t utøveren betyr ikke at du skal tenke skiskyting 24 t i døgnet sant.

GR: Nei, ikke sant

Informant 1: Altså det er ikke det som er 24t utøveren, det er jo veldig lett for det..

GR: Ja

Informant 1: ..At du skal være så dedikert at du ikke kan gjøre noe annet, men det betyr på en måte at du er på plass når du skal være på plass og så klarer du å slappe av når du skal slappe av..

GR: Mmmm

Informant 1: Der har nok hun lært meg mye i forhold til det å...

GR: I forhold til det å bruke energien på riktig tidspunkt...

Informant 1: Ja, og det å koble av rett og slett. Jeg har kanskje vært litt for mye påkoblet, og hun kanskje til tider litt lite, så da har det vel...(latter)

GR: Ja, en sånn balansegang der da...

Informant 1: Ja...

GR: Det er noe med det.. Veldig bra....Tenker du... at på en måte når du... du var på høyt nivå lenge ikke sant, du var med på alle mesterskap og alt sånn... endrer ting seg, dette i forhold til motivasjon, dette i forhold til på en måte konsentrasjon, læring..altså... hva skal jeg si, ønske om å bli bedre, endrer det seg noe sånn underveis?

Informant 1: Altså det å bli...nei for min del så synes jeg ikke det. Det å bli bedre, det hadde jeg hele tiden, hele tiden noe å jobbe mot, alltid noe å forbedre og sånne ting. Men det som gjelder når du er 20 år, da ser du ikke begrensningene på samme måte sant, du tror du kan gå ut i 100 og det holder til mål uansett... du blir mer kalkulerende viss du får mange slag i tryne så blir du gjerne litt mer defensiv enn du hadde vært når du var 20 år ikke sant.

GR: Ja

Informant 1: Så jeg tenker det er heller litt sånn at du er ikke så energisk... vet ikke hvordan du skal forklarer det helt... men det er altså ... eh.. du mister den dødsforakten til eldre du blir. (latter)

GR: Ja, du får beina litt mer på bakken.

Informant 1: Ja, altså du har litt mer erfaring og du skjønner liksom... du kan jo bli 100 i 5 løp på rad og du tror du skal vinne neste når du er 20 år sant, når du er litt eldre så skjønner du at det kanskje ikke er så lett å vinne(latter).

GR: Det er både og det.. det er både en styrke og en svakhet ikke sant.

Informant 1: Ja det er det jeg tenker også...det kan hende at du kan bli litt for defensiv også ikke sant når du blir eldre.

GR: Ja, det er klart en fallgrube... i høyeste grad.

GR: Veldig bra, da har jeg fått svar på det jeg ønsker svar på.

Informant 1: Så bra.

GR: Skulle det være noe jeg lurer på så kan det være jeg tar kontakt.

Informant 1: Det er bare å ta kontakt.

GR: Da sier jeg tusen takk for at du tok deg tid.